

Uddannelsesparate eller!

- Uddannelsesparate unge på vej mod uddannelse

Kandidatuddannelsen I Socialt Arbejde
Speciale
Aalborg Universitet
1. Marts. 2019

Malkman

Titelblad

Uddannelse : Kandidatuddannelse i Socialt Arbejde
Uddannelsessted : Aalborg Universitet
Afleveringsdato : 1. Marts 2019
Studerende : Rikke Dalby
Studie Nr : 20073193
Vejleder : Søren Peter Olesen
Anslag : 124.656

Rikke Dalby

Executive summary

In this Thesis I will explore what kind of barriers young people in the age of 18-29 years who receive social security experiences on their way to get an education.

The number of young people in the age of 18 to 29 who receive social security has increased from 61.000 in 2007 to 92.000 in 2012. From a political point of view this is a big problem and politicians wish to reduce this number of young people who receive social security. To resolve this “problem” politicians have implemented a reform (*Kontanthjælpsreformen*) which should ensure that these young people get an education. Getting an education is from a political point of view considered to be the best way to get a job, and thereby this group of young people do no longer have to receive social security. Unfortunately it is not everyone who are able to complete an education. Even though a lot of effort has been put into increasing the number of young people on social security who complete an education it has not increased the number of people who do not complete an education. It is still between 10-16% of all young people who do not succeed in completing an education.

As a result of the *kontanthjælpsreform* the young people who have not completed an education and receive social security are segmented into three groups 1) young people who are considered to be able to complete an education without any support and supervision. 2) young people who are considered to be able to start and afterwards complete an education within a year, as long as they get the right amount of support and supervision. 3) young people who are not considered to be able to start an education within a year and who needs support for a longer period of time before they are able to study.

This thesis explores what kind of barriers young people in the second group experiences that withhold them from getting an education. The purpose of this thesis is to achieve an understanding of these barriers from the point of view of some of these young people.

To meet these young people I collaborated with Skive municipality and I was introduced to nine people in the age of 18-29 who I interviewed. These nine interviews constitute the

empirical material in the thesis. Of these nine interviews three are selected and used as cases in the analysis.

The theoretical basis in the thesis are Axel Honneth's theory of recognition. This theory discusses the basis for self-realisation. Honneth's theory identify some of the barriers for recognition which are a part of society. This theory are used to understand the cases and the barriers these young people experiences in their attempt to complete an education.

In the analysis I learn what kind of barriers the young people in the three cases have experienced and consider to be reasons why they have not yet complete an education. In the first case I see how the grades from primary school are considered a barrier and also the importance of being included in a community. In the second case I learn how upbringing and family and socioeconomically status can be a barrier. In the last case I learn how diseases and bullying can be a barrier.

In this thesis I can conclude that young people who receive social security experiences different barriers, some are made by the society such as an average grades which are needed to get into an education. Other barriers are a result of family and upbringing and yet other are a result of diseases.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	7
2. Problemfelt	9
3. Problemstilling	10
4. Kontekst.....	11
4.1. Skive kommune	11
4.2. Lovgivningen - Unge uden uddannelse	12
5. Videnskabsteori	13
6. Metode	15
6.1 Metode for empiri.....	17
6.2. Interview	17
6.3. Udvalgelse af informanter	18
6.4. Præsentation af informanter	20
6.4.1. Afklarende aktivitet:	20
6.4.2. Aktivitet med fagligt sigte:	22
6.5. Bearbejdning af Interviewmateriale	23
6.6. Case	25
6.6.1. Caseudvælgelse	26
6.6.2. Udvalgte cases	27
6.7. Etik i undersøgelsen	28
6.7. Teoriudvælgelse	28
7. Teori	29
7.1. Axel Honneth.....	29
8. Empiri	35
9. Analyse	37
9.1. Kamilla - Case 1	37
9.1.1. Skoleerfaring	38
9.1.2. Samfundets Normer.....	40
9.1.3. Opsamling Kamilla - Case 1.....	42
9.2. Peter - Case 2.....	43
9.2.1. Manglende hjælp	43
9.2.2. Samfundets Normer - Nedvurderede.....	45
9.2.3. Den gode familie	45
9.2.4. Polariseringen af samfundet - Anden Kultur.....	47
9.2.5. Opsamling Peter - Case 2	48

9.3. Malene - Case 3	49
9.3.1. Sygdom.....	49
9.3.2. Mobning	51
9.3.4. Opsamling Malene - Case 3	53
10. Konklusion	53
11. Litteraturliste	56
12. Bilagsfortegnelse	60
Bilag A – Samtykkeerklæring	60
Bilag B - Interviewguide	61
Bilag C - Retningslinjer for transskription	62

1. Indledning

Uddannelse af unge og mangel på samme, har fyldt meget i medier og det politiske landskab i mange år. Tal fra Danmarks statistik viser at antallet af unge i alderen 18-27 år på kontanthjælp steg fra 61.000 til 92.000 fra 2007 til 2012. (Politiken, 2013a) *“Det er et stort problem, at stadig flere unge er på kontanthjælp.”* Udtaler daværende beskæftigelsesminister Mette Frederiksen og fortsætter: *“(…) Selv om uddannelse ikke er en jobgaranti, er det den bedste måde at sikre sig en varig tilknytning til arbejdsmarkedet”* (Politiken, 2013a) Gennem ca. 30 år har der hersket et uddannelsespolitisk mantra om “uddannelse til alle unge” og med kontanthjælpsreformens fra 2014 er fokuset på uddannelse til alle unge blevet yderligere markant (Katznelson, Jørgensen, & Sørensen, 2015). Formålet med kontanthjælpsreformen fra 2014 er at få flere unge flyttet fra kontanthjælp til uddannelse så *“alle kan gøre nytte, lyder overskriften for regeringens nye reform af kontanthjælpen”* (Kristeligt dagblad, 2013). Den nuværende venstre regering fra 2015 fortsætter dette fokus på uddannelse til alle unge, hvilket bl.a. fremgår af regeringsgrundlaget fra 2016.

“Langt de fleste unge tager en uddannelse og klarer sig godt. Men der er fortsat en for stor gruppe unge, som falder igennem. (...) De er i stor risiko for at få et liv på kanten af samfundet.” (Regeringsgrundlaget, 2016). Noemi Katznelson taler om et diskursskifte, hvorigennem ungdomsarbejdsløsheden semantisk ophører med at eksistere og erstattes af en gennemgribende uddannelsesdiskurs hvor de unge vurderes uddannelsesparate eller afklaringsparate, skal uddannelsesafklares, modtager uddannelsespålæg, får uddannelsesyndelse, etc. (Katznelson et al., 2015).

Desværre er vejen mod uddannelse ikke lige let for alle. (Katznelson et al., 2015) På trods af årtiers indsats og forskning har andelen af unge der ikke opnår gennemførsel af en ungdomsuddannelse længe ligget stabilt omkring 10-16 pct. Dette tal opgøres ud fra en ungdomsårgang 10 år efter grundskolens 9. klasse er afsluttet. (Andreasen & Duch, 2017 s. 139) Med en politisk målsætning om at 95 procent af alle unge i en årgang gennemfører en ungdomsuddannelse (Regeringsgrundlaget 2011, s. 9), er der fortsat lang vej igen. Ifølge flere undersøgelser bl.a. Rockwool Fondens rapport om “Den økonomiske gevinst ved at inkludere de udsatte unge” fremgår det som vigtigt for det enkelte individs livskvalitet, samfundets velstand og sammenhængskraft at flest mulige får en uddannelse og ikke havner på kanten af samfundet (Schultz-Nielsen & Skaksen, 2016).

De unge der gemmer sig bag ovenstående 10-16 pct. Uden en ungdomsuddannelse er de unge vi i dag finder som uddannelseshjælpsmodtagere. Med indførelsen af kontanthjælpsreform fra 2014 bliver unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse visiteret indenfor tre kategorier, henholdsvis *åbenlyst uddannelsesparate*, *uddannelsesparate* og *aktivitetsparate*.

De *åbenlyst uddannelsesparate* vurderes klar til uddannelse uden behov for støtte. De *uddannelsesparate* unge vurderes at være klar til uddannelse på ordinære vilkår indenfor ca. 1 år med den rette støtte og aktive indsats. Hvor den resterende gruppe unge der vurderes ikke at kunne påbegynde og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår indenfor ca. 1 år og har brug for støtte og hjælp en længere periode før de kan gennemføre en ungdomsuddannelse på ordinære vilkår kategoriseres som aktivitetsparat (Orienteringsskrivelse, 2014). Unge på uddannelseshjælp der har svært ved at finde fodfæste i uddannelse betegnes ofte som “udsatte unge”, da denne gruppe unge er i større risiko for at ende på kanten af samfundet. Forskningen har haft fokus på at beskrive gruppen af udsatte unge, finde særlige risikofaktorer og haft fokus på, hvilke faktorer ”der virker” for at flyttet de uddannelsesparate unge tættere på uddannelse (Andreasen, K., 2017). Nyere undersøgelser viser at uddannelseshjælpsmodtagere generelt har en mindre ressourcestærk baggrund, men at der ikke ud fra et fokus på de unges risikofaktorer er nogle indikatorer for hvem af uddannelseshjælpsmodtagerne der går videre i uddannelse og hvem der ikke gør (Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering (SAR), 2018. s.6). Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering udkom i december 2018 med en analyse af unges vej fra uddannelseshjælp til uddannelse og beskæftigelse. Analysen beskriver, at omkring halvdelen af uddannelseshjælpsmodtagere der starter på en uddannelse frafalder indenfor et år (SAR, 2018. s.2).

Det samfundsmæssige “problem” med de udsatte unges manglede uddannelse syntes fortsat at være et aktuelt emne at undersøge nærmere. I relation til det sociale arbejde udgør denne gruppe en interesse da de unge uddannelseshjælpsmodtagere har en forøget risiko for sociale problemer og dermed dårligere livskvalitet sammenlignet med den øvrige befolkning jf. ovenstående. Med dette afsæt ønsker jeg at undersøge denne gruppe nærmere. Nedenstående følger en afgrænsning af problemfeltet der vil blive behandlet i nærværende speciale.

2. Problemfelt

Dette afsnit vil være en afgrænsning af nærværende speciales problemfelt. Problemafgrænsningen vil danne baggrund for specialets interessefelt og føre til specialets problemstilling.

Som beskrevet i indledningen har der i de sidste mange år været et øget fokus på at unge gennemfører en ungdomsuddannelse, hvilket bl.a. har medført ændringer på uddannelsesområdet samt kravene til de unge på offentlig forsørgelse. Dette speciale vil ikke omhandle de enkelte lovændringer og disses betydning for denne gruppe af unge. Formålet med projektet er at anlægge et individfokus og derigennem belyse de unges perspektiv på deres liv, og de forhold som de unge oplever som barriere på deres vej i livet mod uddannelse.

Uddannelsesvejledningen (UU) er den instans i de danske kommuner der har den tætte, ofte daglige kontakt til uddannelseshjælpsmodtagere, i kraft af at UU udbyder afklaringsforløb og faglig opkvalificering mm. For at komme tæt på denne gruppe af unge og opnå forståelse for de barrierer de unge oplever valgte jeg at indgå samarbejde med UU i Skive. Gennem samtaler og interview med to medarbejdere og chefen for UU blev jeg gjort opmærksom på, at særlig gruppen af *uddannelsesparate* unge var interessant at undersøge nærmere da denne gruppe ifølge UU rummer en gruppe af unge, som UU-Skive forsigtigt betegnede “restgruppen” af unge. Denne gruppe af unge er en gruppe der har gentagende forsøg med, at påbegynde en uddannelse men som frafalder igen. Dette er en gruppe som UU-Skive betegner som “svære at få videre”.

Specialets empiri er indsamlet i 2016. At der er en tidsmæssig forskel på hvornår indsamlingen af empirien er foretaget og selve udarbejdelsen af specialet, vurderer jeg ikke udgør et problem i forhold til relevansen af undersøgelsen af netop denne gruppe unge. Der synes ikke at være sket nævneværdige ændringer i gruppen, hvilke problemstillinger der er omkring gruppen og hvilke tilbud gruppen tilbydes af afklaring og faglig opkvalificering jf. ovenstående politiske fokus (Regeringsgrundlaget, 2015). På denne baggrund vælger jeg at benytte den indsamlede empiri trods den tidsmæssige forskel.

De uddannelsesparate unge vil være dette speciales fokus. Udover at denne gruppe af UU-Skive bliver betegnet som interessant at undersøge, er gruppen endvidere interessant for det sociale arbejde da denne gruppe synes at være tættest på uddannelse men dog med behov for hjælp og støtte af det sociale arbejde. Ønsket for specialet er at undersøge, hvilke oplevelser

og erfaringer de unge har gjort sig på deres vej i livet. Derigennem er det formålet at undersøge hvorvidt disse oplevelser og erfaringer kan fortælle noget om, hvad der fra de unges synspunkt er og har været barrierer for deres vej mod uddannelse.

Den gruppe unge som danner grundlag for undersøgelsen er uddannelsesparate unge i alderen fra 18-29 år. Undersøgelsen har til formål at bidrage til forståelsen af de uddannelsesparate unge og den forskellighed der præger dem og deres situation. Sekundært er det formålet at bidrage med viden der potentielt kan bidrage til at nytænke indsatser overfor denne gruppe unge.

3. Problemstilling

Det problemfelt der er beskrevet i det ovenstående leder mig frem til følgende problemstilling:

Jeg ønsker via indsigt i de unges oplevelser og erfaringer, at søge forståelse for hvilke forhold der skaber barrierer for de unge i livet på vej mod uddannelse.

Med denne problemstilling er jeg bevidst om, at jeg sætter mig på samfundets “side” og har en forforståelse af at de unges mål er at få en uddannelse. Dette er et bevidst valg, da der i samfundet eksisterer en uddannelsesdiskurs som beskrevet i indledningen, og da der fra politisk side gennemføres flere forskellige tiltag, der har til formål at få denne gruppe unge til at gennemføre en uddannelse. Med den diskurs der er beskrevet i indledning om uddannelse lader det til, at den eneste vej frem for disse unge på kontanthjælp er at gennemføre en uddannelse. Jeg har derfor en formodning om at disse unges fortællinger om deres liv er påvirket af denne diskurs.

For at besvare ovenstående problemstilling tages der udgangspunkt i de nedenstående tre forskningsspørgsmål.

Forskningsspørgsmål:

- Hvordan oplever de unge at deres udfordringer med uddannelse startede?
- Hvad ser de unge som barrierer for at kunne deltage i og gennemføre uddannelse?
- Hvad skaber disse barrierer?

Forskningsspørgsmålene er udgangspunktet for indsamlingen af empiri, samt de overordnede temaer i analysen.

4. Kontekst

Følgende afsnit indeholder en beskrivelse af den kontekst som dette speciales empiri udspringer af. Empirien i specialet er indsamlet på baggrund af et samarbejde med uddannelsesvejledningen (UU) i Skive kommune. Derfor gives der en kort beskrivelse af hvilken social profil Skive kommune har samt den lovgivning som UU i Skive kommune er underlagt.

4.1. Skive kommune

Skive Kommune har i årene 2014 til 2015 oplevet en stigning i antallet af unge der er på offentlig forsørgelse. Fra oktober 2014 til oktober 2015 er der kommet 101 personer mere på offentlig forsørgelse, dette svarer til en stigning på 11%. Af de 101 personer er størstedelen unge flygtninge der er omfattet af integrationslovgivningen. I Skive kommune bor der 5882 unge i aldersgruppen 18-30 år (4. kvartal 2015). I september 2015 var 14,5 % af befolkningen i Skive kommune unge under 30 år der var på offentlig forsørgelse. Dette er 5% højere end gennemsnittet for landsdelen (Notat pr. 11.03.2016).

Skive kommune har en klar målsætning om at flere unge skal gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse og at flest mulige unge bliver selvforsørgende. Strategien for at nå dette mål er at sikre et tæt samarbejde mellem Jobcenteret i Skive og UU indsatsen. UU indsats i Skive vurderes at være afgørende for at sikre dette mål, hvorfor der i 2015 også er bevilliget ekstra ressourcer til UU i Skive (Notat pr. 11.03.2016). På trods af den målrettede indsats og det faktum at Danmark nu befinder sig i en højkonjunktur, hvor også Skive kommune oplever en lav arbejdsløshed og færre på offentlig forsørgelse, så er antallet af unge i alderen 18-29 år på kontanthjælpsydelse steget siden 2015 og frem til 2017 (Beskæftigelsesplan 2018, Skive).

4.2. Lovgivningen - Unge uden uddannelse

UU i Skive kommune er underlagt den gældende lovgivning for unge uden uddannelse der er på uddannelseshjælp. Der gives her en kort redegørelse for den gældende lovgivning. Lovgivningen der omhandler de uddannelsesparate unge er baseret på "Orienteringsskrivelse: Visitation - Uddannelseshjælpsmodtagere" fra 3. februar 2014, hvilken er udsendt af styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

De uddannelsesparate unge er unge under 30 år, der ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse. Med unge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse forstås unge der hverken har gennemført en erhvervsuddannelse, en erhvervsgrunduddannelse (EGU) eller en videregående uddannelse (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 1).

De unge skal indenfor en visitations periode på 3 måneder kategoriseres indenfor en af tre kategorier; Åbenlyst uddannelsesparat, uddannelsesparat eller aktivitetsparat. I vurderingen af den unges uddannelsesparathed indgår vurdering af den unges uddannelsesmæssige ressourcer, kompetencer og uddannelsesmuligheder (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 4).

Åbenlyst Uddannelsesparat: En ung, der ved første visitationssamtale vurderes ikke at have nogle barrierer for at starte på og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår - og derfor ikke har behov for hjælp og støtte (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 2).

Uddannelsesparat: En ung, der vurderes med den rette støtte og aktive indsats at kunne påbegynde en uddannelse på ordinære vilkår indenfor ca. 1 år og gennemfør denne (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 2).

Aktivitetsparat: En ung, der ikke vurderes uddannelsesparat grundet problemer af faglig, social og/eller helbredsmæssig karakter. Aktivitetsparate unge har behov for støtte og hjælp i en længere periode end 1 år inden de kan påbegynde en uddannelse på ordinære vilkår (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 2).

I vurderingen af de unges uddannelsesparathed inddrages en række faktorer, hvilke anses for at have betydning for sandsynligheden for om de unge gennemfører en uddannelse. Faktorerne der inddrages i vurderingen omhandler; de unges *motivation* i forhold til uddannelse, de unges *sociale baggrund*, de unges *faglighed* samt *helbred* (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 2-3).

Alle unge der har behov for støtte og hjælp på vejen mod uddannelse mødes i udgangspunktet som uddannelsesparat. I helt særlige tilfælde kan den unge dog visiteres som

åbenlyst aktivitetsparat, dette kan ske hvis det ved den første samtale vurderes, at den unge har så svære sociale og/eller helbredsmæssige problemer at denne uden tvivl er aktivitetsparat(Orienteringsskrivelse, 2014, s. 3).

Til vurdering af den unges indplacering i kategorien uddannelsesparat bør der ifølge orienteringsskrivelsen lægges vægt på at den unge på kort sigt vil kunne:

- deltage i sociale sammenhænge og indgå i fællesskaber, fx. i forbindelse med uddannelse/job
- transportere sig til og fra uddannelsesrettet aktiviteter
- deltage i læse-, skrive-, eller regnekurser
- deltage i virksomheds- og snusepraktikker
- tage småjobs/fritidsjobs
- i princippet kunne deltage i tilbud ugens 5 dage

Unge der på baggrund af fx. deres helbredsmæssige situation på kort sigt ikke vil kunne deltage i uddannelsesrettet indsats eller andre af ovenstående punkter, bør ikke visiteres som uddannelsesparat (Orienteringsskrivelse, 2014, s. 6).

UU i Skive kommune kategoriserer kommunes unge kontanthjælpsmodtagere uden uddannelse på baggrund af de retningslinjer der her er beskrevet. Empirien og de udvalgte cases er indsamlet blandt gruppen af uddannelsesparate unge. På trods af at de vurderes til at være uddannelsesparate, så er de udvalgte interviewpersoner en del af den gruppe der omtales som “restgruppen”.

5. Videnskabsteori

Dette afsnit beskriver det videnskabsteoretiske udgangspunkt der er grundlaget for specialet. Afsnittet indeholder en klarlæggelse af mine grundlæggende antagelser, og derigennem redegørelsen for, hvordan jeg forstår virkeligheden. Det er af afgørende betydning for læserens forståelse for, hvilken viden jeg søger og finder gyldig. Endvidere har denne klarlæggelse indflydelse på projektets form, herunder også metodevalg og analyseform.

Dette speciale vil tage afsæt i fænomenologien som videnskabsteoretisk udgangspunkt. Fænomenologien bryder med sondringen mellem ontologi og epistemologi dvs. sondringen mellem verden, *som den er for os* og *verden som den er i sig selv*. For fænomenologien findes der ikke nogen objektiv virkelighed nedenunder eller bagved fremtrædelsesformerne, som det er videnskabens opgave at blotlægge eller forklare (Juil & Pedersen, 2012, s. 65). "*Virkeligheden er det der viser sig for erfaringen, og den kan derfor ikke forklares uafhængigt af de erfarede subjekter, som den viser sig for*" (Juil & Pedersen, 2012, s. 65).

Det er min forståelse at mennesker er individer med forskellige erfaringer og grundlæggende antagelser. Dermed har jeg en ontologisk tilgang hvor virkeligheden foreligger subjektivt. En handling kan synes ens for tilskueren, men være forskellig og have forskellige meninger for den person der udføre handlingen (Schutz, 2005, s. 23). Derfor er mit udgangspunkt at man ikke kan erkende virkeligheden objektivt. Med et fænomenologisk udgangspunkt er jeg af den overbevisning at mennesker tænker og handler forskelligt og at man som forsker ikke kan opnå fuld indsigt i en anden person. Derfor er mit mål ikke at bevise og forklare, men at søge forståelse (Schutz, 2005, s. 24-26). Da virkeligheden er subjektiv eksisterer der også flere subjektive virkelighed. Fænomenologien adskiller sig fra den positivistiske opfattelse af at der eksisterer en virkelig verden som er uafhængig af subjekternes erfaringer. Fænomenologien hævder modsat det positivistiske standpunkt at den verden der viser sig for os, er den eneste virkelige verden. Dermed kan objektiv erkendelse ifølge fænomenologien kun nås gennem indsigt i menneskers subjektive og intentionelle erfaringsverden (Juil og Pedersen 2012, s 67). Schutz viderefører Husserls livsverdensbegreb til at udgøre hverdagslivets begivenheder, institutioner og socialt accepterede konventioner (Juil og Pedersen, 2012 s. 82). Schutz forankrer sin livsverdenssociologi i en ide om, at mennesker gennem deres sociale samhandel i hverdagen skaber en fælles "common sense"-verden. Genstandsfeltet for Schutz sociologi er; "*hvordan mennesker gennem typefiseringsprocesser socialiseres ind i en verden af selvfølgeligheder, dvs. gør erfaringer, som lagrer sig i deres bevidsthed som et sæt af adfærdsprogrammer, der regulerer deres sociale orden*" (Juil & Pedersen, 2012 s. 83). Sagt på en anden måde - mennesker lærer gennem deres kultur et sæt af adfærdsregler. Mennesket udvikler på baggrund af denne kulturelle læring, en række vaner der former individets adfærd og handlemønstre, i overensstemmelse med omgivelsernes forventninger.

Schutz forstår ligesom Husserl livsverdenen, som den hverdagslige verden mennesker lever i, og erfarer umiddelbart (Juul & Pedersen, 2012, s. 83). Hverdagsmennesket i livsverdenen orienterer sig primært på grundlag af ”common sense”-forståelser, som det udvikler i det praktiske liv sammen med andre.

“I livsverdenen gør mennesker erfaringer med hinanden og med fænomenerne, og igennem deres sociale samvirke opbygger de et lager af kategoriseringer og relevanssystemer, som de deler med hinanden. Disse udgør en fælles ”common sense”-verden, en forhåndsværende viden eller praktisk ”know how”, som aktørerne trækker på i deres hverdag og fortolker hinanden og fænomener igennem” (fra: Juul & Pedersen, 2012, s. 83).

“Common sense”- verdener opstår ifølge Schutz som typificeringsprocesser, hvorigennem subjekterne, ud fra et repertoire af intersubjektive erfaringer, kommer til at forstå fænomener i livsverdenen, herunder også andre subjekter. Vi forstår ikke alene genstande og levende subjekter typificeret men også motiver, handlemønstre, situationer og personligheder forstås typificeret (Juul & Pedersen, 2012, s. 83). Individet orienterer sig med andre ord ud fra normalitetsforventninger, typificerede handlemønstre og ”common sense” –betragtninger, som individet har internaliseret gennem social samhandel, med andre individer. Hvilket betyder, at subjektivitet ikke realiseres af det enkelte menneske men skabes socialt gennem interaktion mellem mennesker (intersubjektivitet) (Juul & Pedersen, 2012, s. 76).

På baggrund af den fænomenologiske tilgang til opnåelse af objektiv erkendelse vil dette speciale tage afsæt i informanternes subjektive og intentionelle erfaringsverden. Jeg vil i dette speciale antage en lidt blødere mere moderne fænomenologisk position og læne mig op af at der i dag ikke er mange fænomenologer der hævder at det er muligt og/eller hensigtsmæssigt at sætte eksisterende viden og teorier i parentes. Jeg tilslutter mig den fænomenologiske grundantagelse, at vores begreber og teorier må være forankret i eller kunne føres tilbage til et første persons-perspektiv (Juul & Pedersen 2012, s. 73).

6. Metode

De metodiske overvejelser der er foretaget i projektet vil blive gennemgået i dette afsnit. Afsnittet vil være inddelt i et overordnet metode afsnit for projektet, samt et underafsnit omhandlende metoden for empirien. Først beskrives projektets fremgangsmåde og hvordan jeg vil løse projektets problemstilling. Afsnittet *metoden for empiri* beskriver, hvordan jeg

har indsamlet og behandlet projektets empiri, herunder overvejelser omkring fremgangsmåder for interviewene og transskribering af disse. De videnskabsteoretiske betragtninger, som blev beskrevet i foregående afsnit, danner grundlag for de metoder, der vælges til problemløsningen i projektet.

Formålet med min undersøgelse er via de unges oplevelse og erfaringer at søge forståelse for, hvilke forhold der fra de unges perspektiv skaber barrierer for de unges vej i livet. Jeg er interesseret i, at forstå de uddannelsesparate unges eget perspektiv og undersøge verden, ud fra deres oplevelser. Dette gøres med baggrund i antagelsen om at den vigtige virkelighed er den mennesker opfatter (Kvale & Brinkmann, 2008, s. 44)

Undersøgelsens formål er at skabe forståelse for de uddannelsesparate unges oplevelser og erfaringer på deres vej i livet mod uddannelse. For at besvare denne problemstilling er der indsamlet empiri til den konkrete problemstilling. Projektet er interesseret i de unges livsverden og det er livsverdensparadigme dette speciale vil blive bygget op omkring. Projektets paradigme har metodologiske konsekvenser for undersøgelsen. Livsverdensparadigmet tager typisk afsæt i kvalitativ metodologi. Derfor vil jeg gennem kvalitative metoder søge at forstå individets unikke virkelighed og dermed ikke lovmæssigheder og generaliseringer. En kvalitativ metoder der søger individets unikke virkelighed kan være kvalitative interviews (Kvale & Brinkmann, 2008, s. 44). Kvalitative interviews giver mulighed for at nå frem til en unik empiri. Ved at benytte unik empiri vil projektets analyse og konklusion også være unik. Dette projekt vil dermed ikke føre til generelle lovmæssigheder men kan i nogle tilfælde være genkendelige i anden kontekst.

Projektets analyse tager udgangspunkt i den indsamlede empiri. Projektet har et eksplorativt udgangspunkt, hvor hensigten er at søge forståelse for de uddannelsesparate unges livsverden gennem åbne enkeltinterviews. Endvidere er udgangspunktet for specialet induktivt. På denne baggrund vil der som udgangspunkt for analysen indgår et empiriafsnit. Afsnittet har til formål at give læseren indblik i de særlige forhold, der er relevante i forhold til at forstå de unges perspektiv. Den indsamlede empiri er et udtryk for informanternes livsverden

6.1 Metode for empiri

Projektets empiriske udgangspunkt er enkeltinterviews foretaget med 9 uddannelsesparate unge. Empirien skal vise konkret viden om hvilke liv, oplevelser og erfaringer de uddannelsesparate unge beretter om at have oplevet på deres vej i livet mod uddannelse.

Interviewdeltagerne er derfor valgt på baggrund af at de er visiteret uddannelsesparate og deltager i kommunens tilbud for uddannelsesparate unge. Med baggrund i et ønske om at søge forståelse i bredden af gruppen af unge uddannelsesparate fik jeg adgang til to forskellige kommunale tilbud. Et for de unge længst fra uddannelse samt et for de unge tættest på uddannelse.

Jeg vurderer at 9 informanternes fortællinger er passende til at synliggøre, hvilke forhold der skaber barriere for de unges vej i livet (Kvale, 1997, s. 108-109).

6.2. Interview

Der vil være tale om 9 enkeltinterviews med uddannelsesparate unge i Skive kommune. Interviewene er foretaget over tre omgange i perioden fra d. 2. april til d. 29 april 2016. Gennem samtale med UU-vejledningens personale har jeg fået et indtryk af at denne gruppe af unge kan være særdeles svær at få i tale. På den baggrund vil jeg foretage interviewene på gåture med hver enkelt ung. Denne metode vil være et forsøg på at skabe nogle andre rammer end de unge er vant til fra samtaler med sagsbehandlere mv. Endvidere med det formål at skabe trykthed for informanterne og dermed en større mulighed for taleflow. Interviewene vil have en varighed på 30-60 min. Denne tidsramme anser jeg som passende for at opnå indsigt i det enkelte individs virkelighed og dermed de unges grundlæggende antagelser og forståelser. Kvale & Brinkmann (2009, s. 48) betegner den eksplorative tilgang som en ”bevidst naivitet”, hvor jeg som interviewer er åben over for uventede fænomener, og undervejs i det enkelte interview er nysgerrig, frem for at følge en stramt tilrettelagt guide. Interviewene vil derfor blive foretaget som åbne interview, hvor de uddannelsesparate unge får mulighed for at fortælle om de emner der ligger dem på sinde indenfor rammerne af deres liv indtil i dag. Interviewguiden (se Bilag B) består som udgangspunkt af et spørgsmål: Fortæl mig om dit liv indtil i dag? (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 40) Emnet for interviewene vil være informanternes subjektive perspektiver på deres liv indtil i dag. Altså deres livsverdensperspektiv. Formålet for interviewene er at komme så tæt på de unges oplevelse af deres livsverden som muligt. Jeg er bevidst om, at interviewsituationen aldrig

helt kan gribe hvordan en oplevelse har været for interviewpersonen, da det der fortælles, altid vil være konstrueret i den samtalsituation som interviewet udgør og være påvirket af interviewpersonens nutid. I dette speciale vil interviewsituationen blive benyttet til at få et så velinformeret grundlag som muligt til at undersøge de uddannelsesparate unges subjektive oplevelser og erfaringer med deres liv (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 31).

Udgangspunktet for interviewene har været så uforbeholden som muligt og uden forudbestemte specifikke kategorier til brug for analysen. Dette fravalg af bestemte kategorier er valgt for at skabe rammerne for indblik i hvilke subjektive oplevelser og erfaringer interviewpersonerne finder relevante at fortælle om i den givne situation, samt muligheden for at genererer kategorier og temaer ud fra den indsamlede empiri (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 38). Styrken ved det løst strukturerede interview er ifølge Lene Tanggaard og Svend Brinkmann (2015) at det kan komme helt tæt på informantens livsverden (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 35). Som interviewer vil jeg forsøge at tilpasse min ageren sammen med informanterne med det formål at få så mange oplevelser og erfaringer frem som muligt. For at få adgang til informanternes erfaringer er intentionen at jeg som interviewer i interviewsituationen som udgangspunkt er empatisk, receptiv og lyttende og undlader at fremstå assertiv, da dette kan resultere i mere argumenterende og forklarende viden end ønsket er for denne undersøgelse. Jeg vil dog være opmærksom på at varierer min interviewrolle i de tilfælde hvor en mere aktiv og assertiv interviewrolle vil fordrer informantens informations flow (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 33).

6.3. Udvalgelse af informanter

Nedenstående afsnit vil omhandle baggrunden for udvælgelse af informanter, samt hvilken betydning netop denne udvælgelse kan have for nærværende speciale.

Den oprindelige tanke var at indsamle empiri omkring de uddannelsesparate unge ved at udvælge unge i kategorien uddannelsesparate unge fra forskellige tilbud, aktiviteter, mm. alt efter hvor de uddannelsesparate unge opholdt sig. Tanken var at udvælgelsen af informanter skulle ske i forskellige “tilbud” for at få en så heterogen gruppe af informanter som muligt. Særligt havde jeg interesse i at få kontakt med unge på Bomi. Bomi er en fabrik hvor de unge der ikke er tilknyttet et uddannelsesrettet tilbud kan komme ned og udføre et stykke arbejde. Jeg havde en formodning om at informanter her ville have en anden “profil” end de unge der vælger at deltage i aktiviteterne.

I midlertidig var jeg nødsaget til at benytte en gatekeeper til at få adgang til de unge der modtog uddannelseshjælp. Jeg tog kontakt til lederen i Skive UU med det formål at få et indblik i ungegruppen og danne mig et overblik over, hvilke tilbud der udbydes for at hjælpe de unge på uddannelseshjælp videre mod uddannelse. Endvidere havde samtalen det formål at få en indgang til kontakt med de unge på uddannelseshjælp.

Gennem samtale med lederen i UU Skive, blev der givet udtryk for at den gruppe af unge, indenfor unge på uddannelseshjælp, der var mest interessant at undersøge, var de uddannelsesparate unge. Da denne gruppe er gruppen tættest på uddannelse der er i kontakt med UU. Særligt “rest-gruppen” som UU Skive kaldte gruppen af uddannelsesparate unge med gentagne mislykkede forsøg på gennemførelse af uddannelse var i UU’s perspektiv interessant at undersøge. UU Skive karakteriserer rest-gruppen som unge der havde mange afbrudte uddannelsesforsøg og “ondt i livet”.

Jeg er bevidst om, at UU Skive’s udlægning af hvem de unge er og hvem der er interessant at undersøge har indvirkning på mig og min forforståelse. Hvis UU Skive havde udlagt det sådan, at der intet interessant var at undersøge i relation til de unge havde mit projekt nok taget sig anderledes ud. Det samme gør sig gældende for mit valg af og interesse for netop de uddannelsesparate unge. UU Skive havde rollen som gate-keeper og var altså min indgang til kontakt med de unge. I udvælgelse af informanter var det, trods gentagne forsøg, ikke muligt ved hjælp af gatekeeperen at få adgang til de unge der opholdt jeg på Bomi. Generelt viste det sig at være udfordrende at få adgang til nogle af tilbuddene, hvor de uddannelsesparate unge opholdt sig. Igennem min gatekeeper og dennes forbindelser fik jeg adgang til to forskellige tilbud, hvor de uddannelsesparate unge opholdt sig.

Det ene tilbud var et nyopstartet projekt, med et uddannelsesafklarende sigte, hvor de unge kom for at finde nærmere ud af hvad de ville med deres videre uddannelsesliv samt evt. prøve nogle personlige grænser af. På dette projekt var jeg med på opstartsdagen for tilbuddet, samt endnu en dag et par uger senere.

Det andet tilbud, hvor jeg fik adgang til at finde informanter, var et tilbud placeret på Skive Handelsskole. Tilbuddet havde til formål at opkvalificerer de uddannelsesparate unge fagligt via klasseundervisning og praktikker. Endvidere bidrog tilbuddet med at de uddannelsesparate unge fik mulighed for at deltage i en skolehverdag. Begge tilbud var tilbud de unge havde meldt sig til i samarbejde med UU og de unges socialrådgivere.

Efter min præsentation af mig selv, formålet med interviewene samt vilkårene for interviewet skulle de unge melde sig, hvis de var interesseret i at deltage i interviewene. Denne udvælgelsesmetode virkede dog ikke efter hensigten og jeg spurgte derfor nogle af

deltagerne mere direkte. Denne udvælgelsesmetode gav potentielt en bredere gruppe af informanter, end udvælgelses måden der var tiltænkt. Man kan forestille sig, de unge der ville have melder sig frivilligt ville have et ønske om at fortælle deres historie og måske derved en agenda og måske ville de unge også have flere ressourcer end de unge jeg fik som informanter. Brinkmann og Tanggaard skriver, at man i sin udvælgelse af informanter skal være opmærksom på ikke at udvælge alt for homogene grupper, da der kan være risiko for at man derved ikke får interessant information ud af interviewet (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 140). Den informantgruppe jeg fik mulighed for at interviewe ud fra udvælgelsen var 5 unge tilknyttet det afklarende aktivitetstilbud. Fire kvinder og en mand. Fra det faglige aktivitetstilbud interviewede jeg 4 unge. To kvinder og to mænd.

Følgende afsnit vil være en nærmere præsentation af de udvalgte informanter, Nedenstående afsnit vil være en kort redegørelse for de unges fortællinger om deres uddannelsesvej, familieforhold, faglige ståsted samt fremtidige uddannelsesperspektiv.

6.4. Præsentation af informanter

Følgende afsnit vil kort præsentere de informanter der er blevet interviewet til nærværende speciale. Præsentationen vil forsøge at synliggøre de aspekter og hændelser der ifølge de uddannelsesparate unge er af betydning for deres vej i livet mod uddannelse.

De uddannelsesparate unge der udgør informantgruppen er kontaktet mens de har været på to forskellige aktiviteter i henhold til deres uddannelsesplan. Henholdsvis en aktivitet af uddannelsesafklarende karakter og en aktivitet med mere målrettet faglig sigte. I det følgende deles informanterne op efter hvilken aktivitet de deltog i på interview tidspunktet, da denne opdeling vil blive brugt i analysen i dette speciale. Informanter på den afklarende aktivitet vil blive betegnet med et A + et nr. og informanter på den aktivitet med fagligt sigte vil blive betegnet med et F + et nr.

6.4.1. Afklarende aktivitet:

A1: Mand 19 år – A1 gik på efterskole men blev bortvist pga. hashrygning, tog derefter 10. kl. og HG hvilken han gennemførte, men han gik ikke videre med at finde en praktik. Herefter påbegynder A1 SOSU men dumper og valgte ikke at prøve igen, grundet strukturelle forhold. A1 anser sig selv som fagligt fint med. A1 har svært ved at komme op om morgenen og havde meget fravær på uddannelserne. A1's forældre er skilt og A1 bor

hos faderen. A1 ses med få venner og holder af hjemlige afslappende aktiviteter. A1 har indtil deltagelse på aktiviteten været tilknyttet Bomi (aktivering i form af fabriksarbejde) – A1 har intet uddannelsessigte men ønsker i stedet at arbejde.

A2: Kvinde 19 år. Mange folkeskole skift og flytninger med familien. A2 oplevede en svær folkeskoletid med meget mobning, turbulente familieforhold og en følelse af at søskende bliver forfordelt. A2 bor nu med sin kæreste langt fra familie og har en ven. A2 er konstateret ordblind i folkeskolen og har indenfor de sidste år fået konstateret en fysisk sygdom. A2's fysiske sygdom var årsag til A2 måtte droppe ud af erhvervsfagliguddannelse. A2 går på ordblinde tilbud men føler ikke A2 får den ønskede hjælp. Kombination af ordblindhed, følgerne af mobning og sygdom gør det svært for A2 at se et muligt uddannelsessigte.

A3: Kvinde 22 år. A3 har ikke gennemført 9. kl. pga. fysisk sygdom hvilket resulterede i for meget fravær. A3 har i flere år gået hjemme men har det seneste år gået på forskellige korte tilbud gennem kommunen og har i en længere periode været under udredning for psykisk sygdom i psykiatrien. A3's forældre og familie er præget af sygdom. A3 bor med kæreste og hjælper familien. A3 har få venner. A3 har ikke et uddannelsessigte - ønsker flexjob.

A4: Kvinde 19 år. A4 gik på efterskole i 10 klasse. A4 har været startet på HF to gange, produktionsskole to gange, landbrugsskole og VUC men er stoppet grundet flytninger og psykiske problemer. A4 mister som barn hendes "tryghed og støtte" i hendes bedstemor da hun dør. A4's forældre er skilt og der er misbrug i familien. A4 vokser op hos den ene forældre men de har et turbulent forhold. A4 føler sig overset af forældrene. A4 starter tidligt med rusmidler og senere stoffer, hvilket resulterer i en overdosis og A4 har også en psykiatrisk indlæggelse. A4's venner og familier er spredt rundt i landet. Hvor A4 bor nu har A4 en ven. Inden nuværende kommunale aktivitet var A4 på Bomi (aktivering i form af fabriksarbejde). Venter på psykiatrisk udredning. A4 ønsker at læse HF på fjernstudie og siden blive landmand.

A5: Kvinde 19 år. A5 skifter både folkeskole og efterskole grundet uenigheder med skolens personale og regelbrud. A5's karakterer falder drastisk i sidste halvdel af skoletiden, hvilket resulterer i at A5 ikke kan komme ind på HHX. A5 vælger i stedet HG. A5 får en praktik på den ønskede læreplads men dette bliver ikke lavet om til en læreplads og A5 dropper derfor ud af HG. A5 føler sig udnyttet og i en uønsket position i forhold til vennerne.

Samtidig oplever A5 turbulente forhold med kæresten og A5 får det svært psykisk. A5 kommer i praktik gennem kommunen men denne udløber til ærgrelse for A5. A5 vil gerne i praktik igen og tage en uddannelse som pædagog.

6.4.2. Aktivitet med fagligt sigte:

F6: Mand 24 år. F6 oplever efter en trafikulykke ikke at få de fornødne skånehensyn til gennemførelse af F6's igangværende erhvervsuddannelse. I samme periode styrer F6 husførelsen i hjemmet, da forældrene er fraværende grundet misbrug samt fysisk og psykisk sygdom. F6 dropper uddannelsen grundet ovenstående to forhold. F6 starter på flere uddannelsesforløb men oplever ikke en hensyntagen til F6's udfordringer efter ulykken og F6 har svært ved at følge reglerne på uddannelserne. F6 bliver smidt ud eller forlader uddannelserne selv. F6 oplever, at have et realistisk uddannelsessigte og er klar til uddannelse men med behov for støtte.

F7: Mand 19 år. F7's folkeskoletid er præget af massiv mobning og i denne tid er F7 endvidere vidne til en tragisk ulykke med dødeligt udfald. Familielivet er præget af tumult og F7 føler sig overset af alle medlemmer af familien og er meget alene. Efter folkeskolen har F7 et succesfuldt ophold på Efterskole hvorefter F7 starter på en erhvervfaglig uddannelse men dumper. F7 ønsker ikke at gå op igen da F7 ikke føler sig set for sine præstationer på uddannelsen. F7 bliver nægtet militærtjeneste og er i en periode efter svært påvirket af psykiske problemer. F7 har en ide om et muligt uddannelsessigte men er ikke klar psykisk.

F8: Kvinde 23 år. F8 taler nedværdigende om sig selv og en ven fra folkeskoletiden og fortæller om mange drillerier og F8's egen aggressive adfærd. Efter folkeskolen tog F8 en HF, herefter starter F8 på HGS, pædagogseminariet og SOSU men grundet faglige udfordringer, koncentrationsbesvær og manglende motivation dropper F8 ud. Herefter har F8 deltaget i forskellige kommunale tilbud fx for psykisk sårbare unge og i praktikker. F8's familie er præget af fysisk sygdom, hvilket fylder meget hos F8. F8 ønsker at bruge sin HG til videre uddannelse.

F9: Kvinde 24 år. F9's folkeskoletid var præget af massiv mobning. Efterskolelivet gik bedre. Efter Efterskole gennemført F9 HG's grundforløb og startede derefter på SOSU men valgte ikke at gå til eksamen grundet psykiske udfordringer. F9 har siden været i gang med mange ting men ingen gennemførte uddannelsesforløb. F9 har været meget præget af sine psykiske udfordringer. F9 ønsker at benytte sin HG til videre uddannelse.

6.5. Bearbejdning af Interviewmateriale

Nedenstående afsnit vil være en redegørelse for min bearbejdning af interview materialet, herunder kodning af empirien.

På baggrund af et ønske om så ufortolket data som muligt, vælger jeg at foretage den første bearbejdning af materialet via gentagne gennemlytninger af alle 9 interviews. Dette bevirker at jeg på den baggrund er godt inde i materialet inden dette transskriberes. I nedenstående skematiske fremstilling er forsøgt indfanget de temaer der fremkom af den første kategorisering af de uddannelsesparate unges oplevelser og erfaringer af livet på vej mod uddannelse.

Forhold de unge oplever som barriere i liv på vej mod uddannelse.							
	Opvækstvilkår/ Vilkår i Familie	Mobning	Strukturelle forhold	Fysisksygdom/ udfordringer		Psyriske udfordringer	
				Ung	F	Ung	F
A1 M19			X				
A2 K19	X	X	X	X		X	
A3 K22			X	X	X	X	
A4 K19	X		X			X	
A5 K19			X			(X)	
F6 M24	X		X	X	X	X	X
F7 M19	X	X	X			X	
F8 K23	X		X		X	X	
F9 K24		X	X			X	

Ung = den unge selv

F = et eller flere medlemmer i nærmeste familie.

I de tilfælde hvor den unge ikke har omtalt emnet er feltet tomt

Efter de første kategoriseringer af materialet vælger jeg 3 interviews fra.

A1 og F9 vælges fra grundet dårlig lyd kvalitet, hvilket bevirker at en del nuancer og fortællinger om de unges livsverden går tabt. Endvidere vælges A1 også fra da A1 er meget lidt informativ. Jeg er bevidst om at tavshed også kan give viden men i dette konkrete

speciale er jeg interesseret i de unges oplevelser og erfaringer, derfor giver det ikke mening at tolke på informants fravær af fortællervillighed. A3 vælges desuden fra. A3 har været meget fysisk syg gennem barndommen, har psykiatriske diagnoser og er af psykiater vurderet til kun at kunne arbejde/studerer 3 timer om dagen 3 gange om ugen. A3 har grundet sin sygdomshistorie ikke gennemført folkeskolen og har dermed heller ikke haft mislykkede forsøg på at gennemføre en ungdomsuddannelse. Da mit fokus er på unge med mislykkede forsøg på at gennemføre en ungdomsuddannelse vil A3 ikke blive benyttet videre i dette speciale.

De to øvrige fravalgte interview (A1 og F9) vil dog fortsat indgår i de tværgående betragtninger og analyser af gruppen uddannelsesparate unge.

De seks resterende interviews transskriberes med det formål at strukturere interviewene på en måde der giver mulighed for dybere indsigt i de allerede fremkomne kategorier og en evt. mulighed for at opdage nye sammenhænge. Passager og citater til brug i analysen fra de interview der ikke er fuldt transskriberede vil blive transskriberet.

De udvalgte interview til transskription transskriberes ordret, dermed vil det være en direkte nedskrivning af mine optagelser. Jeg er opmærksom på at oversættelsen af det kommunikerede fra et mundtligt til et skriftligt materiale indebærer nogle fortolkningsmæssige vurderinger og beslutninger af den der transskriberer.

Jeg er bevidst om at denne form for transskription synliggør talesprog, der på skrift kan synes uklart eller ubegavet. For etisk at kunne forsvare deltageres udtalelser uden at de fremstår ubegavet, har jeg i visse tilfælde ændret på sætningsopbygningen (Kvale og Brinkman, 2009).

Igennem gennemlysninger og læsning af transskriptionerne udvalgt jeg de citater og passager der fortalte om de unges oplevelser og erfaringer i relation til de overordnede emner der fremkom i de første gennemlysninger (se ovenstående skematiske fremstilling) Emnerne: opvækstvilkår/vilkår i familien, Mobning, strukturelle forhold, fysisk- sygdom/udfordringer og psykiske udfordringer.

Jeg printede udtalelserne ud og klippede dem fra hinanden, så de hver var udtryk for en ungs oplevelse eller erfaring med hvad der synes at være barrierer i livet på vej mod uddannelse. Udtalelserne udsprang fra mange forskellige oplevelser og erfaringer og var svær at sætte i system, da de unge har levet meget forskellige liv, hvilket bevirker at oplevelserne og erfaringerne dækkede mange forskellige konkrete hændelser og oplevelser. Men gennem

utallige gennemlæsninger fremkom der naturligt i materialet en sætning der synes at dække de unges oplevelse af hvad der skaber barrierer i livet på vej mod uddannelse.

“F7: *For mig der er det ikke så vigtigt at blive sat pris på hvad man laver men bare at blive set, at man ikke bliver overset.*” [16:30.02]

Denne sætning vendte jeg om til “overset - ikke set”, hvilket fungerer som den overordnede kode for den videre kategorisering af hvilke forhold der skaber barrierer i de unges liv på vej mod uddannelse.

De unge har forskellige oplevelser og erfaringer der omhandler at blive “overset - ikke set”, hvilket via de unges perspektiv udgør de forhold der skaber barrierer i de unges liv på vej mod uddannelse. Informanterne har mange erfaringer og oplevelser der har karakter af at de unge føler sig “overset - ikke set”.

I analysen vil de forhold der synes at være de mest fremtrædende forhold der skaber barrierer i de unges liv på vej mod uddannelse blive analyseret.

I nedenstående afsnit vil jeg redegøre for, hvilken analyseramme der vil blive brugt til at analysere de fremkomne koder.

6.6. Case

Nedenstående afsnit vil være inspireret af Bent Flyvbjergs Kapitel “Fem misforståelser om casestudiet” i bogen *Kvalitative Metoder* red. af Svend Brinkmann & Lene Tanggaard. Case-metoden vil i dette speciale blive benyttet som analyseramme da denne metode kan bidrage med at tilvejebringe kontekstnær viden i studiet af mennesker. Denne metode er særlig anvendelig da jeg søger nye indsigter i gruppen af uddannelsesparate unge og dette ønsker jeg at gøre ved at studerer enkelt tilfælde i gruppen.

Bent Flyvbjerg hævder at samfundsvidenskaberne har haft meget lidt held med at udvikle kontekstafhængig og forudsigende teori i studiet af menneskelige forhold, da menneskelige forhold er kontekstafhængige. Bent Flyvbjerg skriver at *”Forudsigende teorier og universelle begreber findes ikke i studiet af mennesker og samfund. Konkret, kontekstbunden viden er derfor mere værdifuld end den nytteløse søgen efter forudsigende teorier og universalbegreber”* (Brinkmann & Tanggaard, 2015, s. 502) Flyvbjerg afviser dog ikke nødvendigheden af regelbaseret viden men taler for at videnskab bør indeholde begge tilgange.

Jeg anser case-metoden som særlig anvendelig til dette speciale, så jeg derved kan gå i dybden i udvalgte cases og se hvad de kan bidrage med i forståelsen af hvilke forhold der skaber barriere i de unges liv på vej mod uddannelse.

I det følgende vil jeg argumentere for min caseudvælgelse, da udvælgelsen af cases har betydning for hvilken viden man opnår.

6.6.1. Caseudvælgelse

Jeg vil lade empirien være styrende for udvælgelsen af cases til analysen.

Jeg ønsker at udvælge tre cases, der kan bidrage med at give viden og forståelse for hvilke forhold der skaber barriere i de unges liv på vej mod uddannelse. Jeg vil udvælge en ung der er langt fra uddannelse, en ung der er tæt på og en ung der synes at være noget midt imellem. Endvidere benytter jeg nedenstående skematiske fremstilling af den indsamlede empiri til case-udvælgelsen. Nedenstående skematiske fremstilling viser, hvilke overordnede forhold de unge oplever som barriere for deres vej i livet på vej mod uddannelse. Desuden vise de to første kolonner henholdsvis de unges egen vurdering af om de er fagligt med i skolesammenhæng og om hvorvidt den unge har et uddannelsessigte. Caseudvælgelsen vil også forsøge at dække så mange af de overordnede forhold som muligt med det formål at se om disse faktorer spiller ind for de unges oplevelse af, hvilke forhold der skaber barrierer for deres vej i livet.

					Forhold de unge oplever som barriere for deres vej i liv mod uddannelse.							
	Fagligt med		Uddannelses-sigte.		Problematiske opvækstvilkår	Mobning	Strukturelle Forhold	Fysisk-sygdom		Psykiske udfordringer		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ung	F	Ung	F	
A1 M 19	X			X			X					
A2 K19		X		X	X	X	X	X		X	X	
A3 K22	X			X			X	X	X	X		
A4 K19	X		X		X		X			X	X	
A5 K19	X		X				X			X		
F6 M24	X		X		X		X	X	X	X	X	
F7 M19	X		X		X	X	X			X		
F8 K23	X	X	X			X	X		X	X	X	
F9 K24	X		X			X	X			X		

Ung = den unge selv

F = et eller flere medlemmer i nærmeste familie.

I de tilfælde hvor den unge ikke har omtalt emnet er feltet tomt

6.6.2. Udvalgte cases

A5 - Kamilla

Kamilla oplever at kunne gennemføre en uddannelse og er klar til at komme videre mod uddannelse men er i tvivl om hvad hun gerne vil læse. Kamilla oplever strukturelle forhold som barrierer i livet på vej mod uddannelse. Kamilla er fagligt fint med.

F6 - Peter

Peter oplever at have et realistisk uddannelsessigte og er klar til at komme videre mod uddannelse men udtrykker at have brug for støtte på vejen mod uddannelse. Peter oplever at hans opvækstvilkår, strukturelle forhold, fysisk sygdom samt psykiske udfordringer hos sig selv og familien som barrierer i livet på vej mod uddannelse. Peter er fagligt fint med.

A2 - Malene

Malene oplever ikke at kunne gennemføre en uddannelse eller at have en meningsfuld uddannelsesplan. Malene føler sig ikke klar.

Malene oplever opvækstvilkår, mobning, strukturelle forhold, fysisk sygdom samt psykiske udfordringer hos hende selv som barrierer i livet på vej mod uddannelse.

6.7. Etik i undersøgelsen

I forbindelse med livsverdensinterview, er der nogle etiske overvejelser, samt etiske retningslinjer. Før interviewet er det vigtigt at have overvejet de mulige konsekvenser af den kvalitative undersøgelse, og de fordele, eller ulemper, det kan forventes af have for informanterne og deres livssituation. Jeg er opmærksom på at det for informanterne kan være et følsomt emne, da interviewet omhandler informantens liv. Det er dermed mit ansvar, som forsker, at have reflekteret over de mulige konsekvenser. Forud for interviewene holder jeg et lille oplæg for gruppen af uddannelsesparate unge. Hvor de unge informeres om undersøgelsens; formål, hovedtrækkene i designet af undersøgelsen, at informanterne deltager frivilligt, og til enhver tid kan trække sig. Der vil også blive informeret om fortrolighed, og at nogle citater vil blive anonymiserede og brugt i projektet, og alt data efterfølgende vil blive destrueret. Det er vigtigt, at være opmærksomme på at anonymisering, udover at beskytte interviewpersonerne, også kan fratage dem den stemme i undersøgelsen, jeg har beskrevet som værende formålet. Endvidere har jeg udarbejdet en samtykkeerklæring (Bilag A), som de uddannelsesparate unge skal underskrive, i forbindelse med interviewet. I kraft af samtykkeerklæringen, godkendes det at den indsamlede empiri fra fokusgruppeinterviewet må bruges i vores undersøgelse i anonymiseret form (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 79-98).

6.7. Teoriudvælgelse

I ovenstående afsnit om kodning af empirien fremkommer det at de uddannelsesparate unge føler sig “overset eller ikke set” i relation til medmennesker eller strukturelle forhold i samfundet. Igennem gennemlæsning af div. litteratur og tilbageblik på min opnåede viden fra universitetet er jeg kommet frem til at Axel Honneths teori om anerkendelse kunne være anvendelig som analyseredskab i dette speciale. (Honneth, 2003 s. 13) Juul og Pedersen (2012 s. 346) hævder at Honneth trækker den kritiske teori i retning af fænomenologien, da han understreger at fejludviklinger i samfundet må kunne begrundes i dårligt stillede menneskers spontane erfaringsverden.

Axel Honneths anerkendelsesteori omhandler de fundamentale forudsætninger for menneskets selvrealisering. Teoriens *“opgave er at identificere de forhindringer for anerkendelse, som findes i samfundet. I det omfang at det kan sandsynliggøres, at udviklingen udgør en barriere for tilfredsstillelsen af socialhistorisk erhvervede*

anerkendelsesbehov og føre til skade og lidelse for bestemte befolkningsgrupper, er der tale om en moralsk fejludvikling, som bør imødegås.” (Juul og Pedersen, 2012, s. 338).

Anvendelse af Honneths anerkendelsesteori vil være med det formål at identificere og søge forståelse for, hvilke forhold der skaber barriere i de uddannelsesparate unge liv på vej mod uddannelse. Min overordnede kode for min empirien fandt jeg var “overset - ikke set” hvilket jeg tolker til at kunne være et udtryk for manglende anerkendelse. Endvidere bidrager Honneths teori med redskaber til at spore krænkelserfaringer og også med, hvilke konsekvenser det kan have for individet, hvis individet ikke oplever sig anerkendt inden for de tre anerkendelsessfære.

7. Teori

Axel Honneths teori om anerkendelse vil blive benyttet som analyseramme for dette speciales empiri. Honneth er valgt da jeg i kategoriseringen og første analyseproces af den indsamlede empiri opdager at de uddannelsesparate unges oplevelser og erfaringer gennemgående er oplevelser og erfaringer omhandlende temaet eller koden “overset - ikke set” hvilket jeg oversætter til manglende anerkendelse. De unges oplevelser af at blive “overset - ikke set” er alle i relation til de nære relationer eller det omgivende samfund. Axel Honneths anerkendelsesteori præsenterer de fundamentale forudsætninger for menneskets selvrealisering (Honneth, 2003, s. 13) og vil på den baggrund benyttes til, ud fra de uddannelsesparates unges oplevelser og erfaringer at undersøge, hvilke forhold der skaber barriere i de unges liv på vej mod uddannelse.

Nedenstående teorigennemgang er et udtryk for hvordan jeg forstår og vil benytte Axel Honneths anerkendelsesteori.

7.1. Axel Honneth

Axel Honneth placerer sig selv inden for rammerne af socialfilosofien, som han anser for en distinkt disciplin, hvilken bygger på et normativ fundament for sine observationer og udsagn, samt moralsk filosofi der ønsker at være empirisk informeret (Honneth, 2003, s. 11). Honneth finder inspiration i Jean Jacques Rousseaus civilisationskritik. Rousseaus var interesseret i at bestemme de udviklingstendenser som ledte til samfundets degeneration. Rousseau var altså interesseret i at diagnosticere de kvalitative konsekvenser af det moderne

gennembrud. Med Rousseau blev det nu også muligt at undersøge de livsformer, som er afhængige af strukturelle forhindringer og begrænsninger for menneskets selvrealisering. (Honneth, 2003, s. 11) Honneth ønsker at være i stand til at begrunde og retfærdiggøre de normativt ladede tidsdiagnoser men er bevidst om at socialfilosofien ikke kan retfærdiggøre sine udsagn ud fra en universel begrundelse. Med inspiration fra Hegels model for kampen for anerkendelse, Donald W. Winnicotts objekt-relationsteori og Georg Herbert Meads Socialpsykologi, begrundet Honneth i stedet de normativt ladede tidsdiagnoser ud fra formelle forudsætninger for menneskets muligheder for selvrealisering (Honneth, 2003, s. 12). Honneths teori om anerkendelse præsenterer fundamentale forudsætninger for menneskets selvrealisering (Honneth, 2003, s. 13). Her er ikke tale om en ekspliciteret læringsmodel for, hvorledes vi skal leve vores liv, men om en metodologisk begrundelse for vores kritiske samtidsdiagnoser (Honneth, 2003, s. 12). Honneths anerkendelsesteori kan benyttes til at undersøge de samfundsmæssige udviklingsprocesser, der lader sig beskrive som fejludviklinger, forstyrrelser eller endog som sociale patologier. Det bliver først meningsfyldt at tale om sociale patologier, når vi ved, hvilke forudsætninger menneskets selvrealisering hviler på (Honneth, 2003, s. 12).

“Den meteorologiske retfærdiggørelse af en kritisk diagnose af vores samtid legitimeres og måles altså ud fra de formelle betingelser for menneskets selvrealisering, dvs. ud fra en idé om det gode liv. “ (Honneth, 2003, s. 13).

Honneth udvikler sin anerkendelsesteori i opposition til Habermas’ diskursetiske procedural teori (Juul, 2012b s. 336). Honneth er ikke som Habermas interesseret i at begrunde betingelserne for en retfærdig og politisk samfundsorden men er i stedet interesseret i at bestemme de konstituerede betingelser for individets selvrealisering. Honneths teori er etisk funderet og ikke som Habermas moralsk funderet. Habermas’ teori kan altså forstås som en traditionel “retfærdighedsteori” og Honneths teori som en teori om “retfærdighedens andet”, det vil sige en teori der ikke kun kan fastlægges ud fra retlige kriterier (Honneth, 2003, s. 113-14). Det etiske ideal om det gode liv skal ifølge Honneth forstås således at det universelle optræder uden partikulært indhold (Honneth, 2006, s. 9).

“Sagt på en anden måde: Han er ikke interesseret i det specifikke kontekstuelle indhold i det gode liv, men derimod i de formelle forudsætninger, som nødvendigvis må stilles til rådighed for individets selvrealisering. Honneths hovedpræmis er altså, at mens et hvilket som helst

partikulært idealet om det gode liv kontinuerligt ændrer sig historisk og kulturelt, forbliver de formelle betingelser de samme.” (Honneth, 2006, s. 9)

Som tidligere nævnt finder Honneth inspiration hos G.W.F Hegel. I overensstemmelse med Hegel opfatter Honneth anerkendelse som en eksistentiel betingelse for et vellykket menneskeliv. Hvormed mangel på samme fører til identitetstab, skade og lidelse for den enkelte, til social eksklusion og til svækkelse af samfundets sammenhængskraft (Juul, 2012b s. 336). Kampen om anerkendelse kan ifølge Honneth siges at være kampen om at etablere gensidige anerkendelsesrelationer (Honneth, 2006, s. 7). Hvor mennesket motiveres til denne anerkendelseskamp ud fra menneskets behov for anerkendelse og intersubjektiv gensidighed. Ifølge Honneth kan individet ikke udvikle en personlig identitet uden anerkendelse (Honneth, 2006, s. 8). Honneth understreger at det normative standpunkt for samfundsteorien bør være forankret i den sociale virkelighed, nærmere bestemt i dårligt stillede menneskers moralske erfaringer, der typisk er erfaringer med forskellige typer af krænkelse eller ringeagtelse (Juul, 2012b, s. 337). Sådanne erfaringer kan f.eks. være resultat af stram økonomistyring, politisk signalgivning og institutionelle rutiner der fører til krænkelse i form af usynliggørelse og stigmatisering af bestemte grupper af borgere (Juul, 2012b s. 337). Det normative standpunkt forankres dermed i dårligt stillede menneskers førvidenskabelige krænkelseserfaringer, dvs. den spontane vrede og uretfærdighedsfølelse, som ledsager fraværet af anerkendelse (Juul, 2012b s. 338). Med henvisning til socialt undertrykte lags krænkelse finde anerkendelsesidealet altså en empirisk begrundelse (Juul, 2012b s. 337).

Ved brug af Axel Honneth's anerkendelsesteori bliver opgaven for den kritiske samfundsanalyse at identificere de forhindringer for anerkendelse, som findes i samfundet. (Juul, 2012b s. 338) Nærmere bestemt at vise hvordan udviklingen i samfundet og institutionerne fører til krænkelse af dårligt stillede mennesker (Juul, 2012b s. 340). ”I det omfang det kan sandsynliggøres, at udviklingen udgør en barriere for tilfredsstillende af socialhistoriske erhvervede anerkendelsesbehov og fører til skade og lidelse for bestemte befolkningsgrupper, er der tale om en moralsk fejludvikling, som bør imødegås.” (Juul, 2012b s. 338).

Honneth differentiere sit anerkendelsesbegreb i tre forskellige anerkendelsesfære: “a) privatsfæren, sådan som vi kender den fra familien og venskabet, b) den retlige sfære og c)

den solidariskes sfære, som dækker kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber” (Honneth, 2006, s. 11).

Hver af de ovenstående anerkendelsesformer følges af tre former for forhold til sig selv: Kærlighed er forudsætning for subjektets fundamentale selvtillid, almen respekt i form af rettigheder, giver selvrespekt eller selvagtelse som borger, og solidariteten giver en selvværdsfølelse, hvor fælles værdier og normer deles og danner et grundlæggende selvværd hos subjektet. (Honneth, 2006, s. 11). Opnår individet ikke anerkendelse, eller er det ude af stand til at få følelsesmæssig opmærksomhed, kognitivt respekt og social agtelse, risikerer det at miste det positive forhold til sig selv, som er grundlæggende for dets udvikling (Honneth, 2006, s. 13). Ikke alene via manglende eller tilbageholdt anerkendelse kan individet miste sit positive forhold til sig selv men også ved en række korresponderende krænkelser eller ringeagts erfaringer (Honneth, 2006, s. 13). Individet kan ikke alene miste sit positive forhold til sig selv med manglende eller tilbageholdt anerkendelse, men også ved en række korresponderende krænkelser eller ringeagtserfaringer (Honneth, 2006, s. 13).

Til hver anerkendelsesform hører korrresponderende krænkelserformer der udgør udgangspunktet for at forstå motivet for kampen om anerkendelse (Honneth, 2006, s. 13). Krænkelserformerne indenfor den privatesfære kan have karakter af fysisk mishandling, voldtægt og tortur, disse krænkelser volder skade på individets fysiske integritet og den grundlæggende selvtillid. Hvis den moralske ansvarlighed som rettighedsbærende bliver ignoreret, i retsforholdet kan det skade eller endda ødelægge subjektets selvrespekt. De moralske uretfærdigheder er, i det kulturelle værdifællesskab, karakteriseret ved at være de tilfælde hvor en eller flere individers færdigheder og evner, bliver krænket, ydmyget eller ringeagtet på en måde så de ikke længere nyder nogen anerkendelse. Individets eller gruppens selvværdsættelse, dvs. følelsen af at være socialt betydningsfuld i et givent fællesskab, skades ved sådanne krænkelser (Honneth, 2006, s. 13-14).

Privatsfære/Kærlighedsfære: Denne sfære skiller sig ud fra de andre, da den ifølge Honneth udgør forudsætning for overhovedet at indgå et intersubjektivt forhold. Kærligheden figurere som en anerkendelsessfære fordi kærlighedsforholdet mellem subjekter opleves som et gensidigt følelsesmæssigt behov, dvs.

“at subjektet i intersubjektiv, reciprok erfaring erhverver sig erkendelsen af at være i et gensidigt afhængighedsforhold af emotionel opmærksomhed.” (Honneth, 2006, s. 11).

Dette forhold at individet oplever at anerkendelsesbehovet bliver dækket gennem et ligeværdigt kærlighedsforhold betegner Honneth at individet erfarer at anerkendelsesbehovet dækkes gennem eksistensen af “den korrekte anden”. Symmetriske relationer, udgøres af kærlighedsforholdet mellem mor, far og barn, mellem ægtefæller og mellem venner. Via disse symmetriske kærlighedsrelationer kan subjektet etablere en fortrolighed med sine ressourcer, indstillinger og værdier og opleve at disse bliver modtaget og anerkendt (Honneth, 2006, s. 11). En vellykket relation mellem barn og forældre udgør forudsætning for at barnet kan træde ud i en konfliktfyldt verden. Venskabet og familien er en forlængelse og udvidelse af anerkendelsesforholdet, der opretholder den fundamentale selvtillid (Honneth, 2006, s. 11). Ifølge Honneth udgør kærlighed og venskab altså den emotionelle anerkendelsessfære, der gør subjektet i stand til at udtrykke sig, agte og respekterer sig selv som én, der kan deltage i nære fællesskaber, samt deltage i samfundsmæssige forhold (Honneth, 2006, s. 11). Den kærlighed, som barnet oplever, er både forudsætning for et vellykket møde med samfundet samt en forudsætning for barnets sikkerhed. Barnet udvikler altså selvtillid på baggrund af den kærlighed barnet oplever fra nære relationer. De krænkelserformer individet kan opleve i primær relationerne kan være fysisk mishandling, voldtægt og tortur disse eksempler på krænkelser, skader individets grundlæggende selvtillid (Honneth, 2006, s. 13). Denne første anerkendelsessfære er ifølge Honneth den mest elementære form for anerkendelse som udgør al samfundsmorals strukturelle kerne (Juul, 2012b s. 342)

Den retlig sfære: Denne anerkendelsessfære omhandler menneskets lige ret til samfundets universelle rettigheder. Den retlige anerkendelse består i universel retlig ligebehandling af alle og enhver. Altså at alle medlemmer af samfundet har ret til at være omfattet af samfundets regler og få del i så som velfærdsstaten goder. Anerkendelse indenfor denne retslige sfære gør subjektet i stand til at få selvrespekt eller agtelse (Honneth, 2003, s. 16).

Den solidariske sfære: Den tredje form for anerkendelse sker igennem relation til gruppen, fællesskabet eller samfundet, hvor individets deltagelse og positive engagement bliver anerkendt (Honneth, 2006, s. 12). Den solidariske anerkendelse sker gennem gruppen, fællesskabet eller samfundets, hvor individet dels kan genkende sig selv og opnår anerkendelse i kraft af individets unikke og særegne kvaliteter. Altså at individet får anerkendelse for at være den person vedkommende er. Dette betyder at individet indgår i gruppens eller samfundets solidaritet og dermed er en del af fællesskaber, hvor individet

bidrager til samfundets reproduktion på lige fod med andre medlemmer og bliver anerkendt herfor (Honneth, 2006, s. 12). Ifølge Honneth's teori om anerkendelse er social værdsættelse en vigtig komponent i udviklingen af et positivt selvforhold. Den tredje anerkendelsessfære omhandler således menneskers behov for konkret social værdsættelse af individuelle egenskaber og præstationer (Juul, 2012b s. 342). ”Man kan som Honneth (2006) skriver, kun føle sig værdifuld, når man oplever sig anerkendt for egenskaber, man ikke forskelsløst deler med andre (Juul, 2012b s.342). Social værdsættelse er ifølge Honneth grundbetingelsen for at et menneske kan udvikle selvværd (Juul, 2012b s. 342). De moralske uretfærdigheder indenfor denne solidariske sfære er repræsenteret ved de tilfælde, hvor en eller flere personer bliver ydmyget, krænket eller ringeagtet på en måde hvor deres færdigheder og evner ikke anerkendes. Denne form for krænkelser skader gruppens eller individets selvværdsættelse, dvs. følelsen af at være socialt betydningsfuld. (Honneth, 2006, s. 14)

Honneth kobler anerkendelsesformerne til samfundet idet de forskellige anerkendelsesformer ifølge Honneth er forudsætning for et fuldt integreret samfund. Hvorvidt et samfund kan karakteriseres som solidarisk i Honneths forstand, afhænger altså af, om det er i stand til at integrere borgernes forskellige værdihorisonter, præstationer og færdigheder (Honneth, 2006, s. 13). Endvidere skal de etiske målsætning i samfundet ifølge Honneth være åbne med den begrundelse at hirakiet af de sociale rangstiger kan indtage en horisontal position. Ifølge Honneth skal samfundet give mulighed for at individer i samfundet kan indgå i ligevægtige intersubjektive, symmetriske relationer (Honneth, 2006, s. 13).

Da anerkendelse er en eksistentiel betingelse for en positiv menneskelig væren, rummer anerkendelsestanken en klar moralsk fordring. Altså skal moralsk fejludvikling i samfundet der bør korrigeres således spores i dårligt stillede menneskers krænkelserfaringer i relation til fx den moderne kultur, velfærdspolitikker eller forandringer i velfærdssamfundet (Juul, 2012b s. 343).

Nedenstående afsnit vil derfor omhandle, hvilke forandringer der kan spores i det danske samfund da disse potentielt kan være brugbare i en videre analyse af de uddannelsesparate unges oplevelser og erfaringer på deres vej i livet.

Jeg ønsker via de unges oplevelser og erfaringer at søge forståelse for hvilke forhold der skaber barriere for de unges vej i livet.

8. Empiri

Dette afsnit har til formål at skabe forståelse for den empiri, der er indsamlet til nærværende speciale. Eftersom dette speciale har de uddannelsesparate unges liv som omdrejningspunkt og det er i dette felt interviewpersonerne har gjort deres erfaringer, vil der her skitseres, hvilke forhold der karakteriserer dette felt.

Der er mange forhold, der kunne tages i betragtning ved en gennemgang af de unges liv. Jeg antager at de forhold der er fremkommet naturligt gennem empirien, er de væsentligste i forhold til netop dette speciale.

Nedenstående skematiske fremstilling

De unges livsfortællinger er karakteriseret ved, at have de unges uddannelsesforløb som omdrejningspunkt. Det øvrige liv der fortælles om er karakteriseret ved at være begivenheder, situationer, tilstande eller strukturer der har påvirket de unges evne til eller muligheder for uddannelse.

De 9 uddannelsesparate unge kommer fra forskellige sociale baggrunde og har forskellige oplevelser og erfaringer med livet på vej mod uddannelse. Fælles for dem alle er at de har opstartet flere ungdomsuddannelser men ikke gennemført uddannelsesforløbene. A1 og A5 skiller sig ud ved at karakterisere deres manglende gennemførelse af uddannelse med strukturelle begrundelser, manglende optag på hold eller manglende adgang til uddannelse grundet lave grundskolekarakterer. Gennemgående for de unges fortællinger er endvidere at alle de unge er og har i længere tid været i dårlig psykisk tilstand. De unge har generelt en ringe tiltro til egne evner og værd og karakteriserer sig selv med dårlig selvværd og selvtillid. De unge fortæller at deres psykiske udfordringer er hovedårsagen til at de ikke har kommet videre efter det første mislykkede uddannelsesforsøg. Nogle af de unge har angst, hvilket besværliggør færdiggørelsen af uddannelserne og andre har angst der mere er karakteriseret ved at undervisningssituationerne og samværet med de andre unge i en skolesammenhæng er det svære og dermed besværliggøres. Derudover beskriver nogle af de unge deres psykiske udfordringer som depressive psykiske udfordringer, hvor udfordringerne har karakter af "kan ikke komme ud af sengen", "koncentrationsbesvær", "at være i et hul" mv. De uddannelsesparate unge har alle forskellige oplevelser og erfaringer med, hvad der kan siges at være forhold der medvirke til deres dårlige psykiske tilstand. De unges oplevelser og erfaringer koncentrerer sig primært om oplevelser i skolesammenhænge med mobning der

har haft stor betydning for deres psykiske tilstand, andre af de unge fortæller om forhold i familien som primære faktor for deres psykiske udfordringer, hvor endnu andre omtaler egen eller familiens sygdom som hovedårsagen til deres psykiske tilstand.

Der tegner sig altså et billede af en gruppe unge der synes at have “ondt i livet” i form af dårligt selvværd, selvtillid, angst og depression men alle med oplevelsen af at disse tilstand opstår i samspillet med det omgivende samfund.

Jeg vil søge at forstå de unges livsverden nærmere via en analyse af de oplevelser og erfaringer som de unge beskriver har haft en psykisk påvirkning på deres liv.

9. Analyse

I følgende analyse vil den indsamlede empiri, blive analyseret via en casefremstilling af udvalgte cases. Se afsnit caseudvælgelse. I analysen behandles de overordnede diskurser, der har været fremtrædende i den indsamlede empiri. Disse overordnede diskurser er fremkommet i gennemlæsning og bearbejdning af de transskriberede interviews, samt gennemlytninger af selve interviewene. Disse vil danne grundlag for afsnittene i nærværende analyse. Førømtalte diskurser vil blive analyseret ved hjælp af projektets videnskabsteori samt teorien omkring anerkendelse. Formålet med analysen er at belyse de forhold der, i henhold til empirien, skaber barrierer for de unges liv på vej mod uddannelse.

Analysen er inddelt i tre overordnede afsnit, et for hver case. De underafsnit der er under hver case udgør de overordnede diskurser der fremkom under gennemlæsningen af den enkelte case. Analyseafsnittet indeholder derudover en samlet opsamling.

9.1. Kamilla - Case 1

Denne case med Kamilla vil være en case af en uddannelsesparat ung, der oplever at kunne gennemføre en uddannelse og er klar til, at komme videre mod uddannelse. Kamilla er fagligt fint med.

Kamilla er en ung kvinde på 19 år der igennem hendes folkeskoletid skifter skole et par gange grundet uoverensstemmelser mellem hende, ledelsen og lærer på stederne. Kamilla starter på efterskole, men bliver efter regelbrud smidt ud fra skolen. Kamilla starter på en anden efterskole. Kamilla beskriver sig selv som værende “ ikke så god til skole- mere til fest og farver” men til trods for det klarer Kamilla skolen fagligt fint. Sidste del af efterskolelivet resulterer dog i faldende karakterer efter en afslappet holdning til skolearbejdet. Grundet lave grundskolekarakterer fra den sidste del af hendes efterskoletid, bliver Kamillas forespørgsel på at få optag på HHX afvist. Kamilla startede derfor istedet på HG. Efter nogle måneder på HG, stopper Kamilla uddannelsen, da hun får lovning på en læreplads. Lærepladsen starter som en praktik, med det formål at Kamilla kan komme i mesterlære efter et halvt års praktik. Kamilla tager over to omgang en praktikplads på den baggrund at hun får lovning på læreplads efterfølgende. Lærepladsen udebliver og Kamilla dropper derfor ud af HG. Kamilla gennemgår nogle private svære forhold og er sygemeldt i en periode. Igennem kommunen finder Kamilla en praktik, hvor hun håber at få nogle lønnede timer inden start på uddannelse. Praktikken er en succes men udløber og Kamilla er

nu tilknyttet den afklarende aktiviteten i Skive kommune. Forventer at starte ordinær uddannelse snarest muligt.

Nedenstående analyse vil være en analyse der vil fokusere på de forhold der er fremkommet som de mest centrale forhold under koden “overset - ikke set” i kodningen af Kamillas liv på vej mod uddannelse.

9.1.1. Skoleerfaring

“Jeg ved bare ikke hvad jeg skal med mit liv. (...) det er også igen med karaktererne. Du kan sku ikke bare melde dig ind nogen steder har jeg fundet ud af. Det er bare det. der er ikke rigtig noget du kan lave. Jo så skal du være SOSU men..” [33:22]

Kamilla oplever karakterresultatet fra hendes folkeskoletid, som den største barriere for hendes vej i livet. Kamilla oplever sig selv som dårlig til det faglige i skolen og oplever sig selv som en der *“ikke har været så god til at følge med (i skolen) ville hellere fest og farver.”* [00:58] Denne oplevelse af hendes selv som dårlig fagligt, stemmer dog ikke overens med hendes fortælling om oplevelser i skolen. Kamilla fortæller at hun i folkeskolen føler sig overset og forskelsbehandlet i forsøget på at præstere.

“Jeg fik egentlig sådan gode nok karakterer men det var sådan hver gang jeg prøvede at kæmpe for noget så.. (...) fx. så lavede Brian og jeg vores matematikafleveringer sammen og så afleverede han den til sin lærer og jeg afleverede den til min. Han fik 10 og jeg fik 7. sådan var det hver gang og så gider man altså bare heller ikke til sidst. Fordi uanset hvad så fik jeg aldrig et 12 tal. (...)” [25:48]

Ud fra ovenstående citat kan det ses at Kamilla i folkeskolen ligger i den høje ende af karakterskalaen, men at hun anser det at få den højeste karakter 12 som målet hun aldrig når, trods det at hun kæmper. Kamilla føler ikke det er værd at kæmpe for præstationen, da hun flere gange oplever at blive forskelsbehandlet eller ikke få anerkendelse for sin indsats i form af høje karakterer. Som Honneth anfægter har mennesket brug for anerkendelse der er proportional med indsatsen (Honneth, 2006, s. 16).

Kamilla skifter fra folkeskole til efterskole, hvor Kamilla oplever at få de høje karakterer som hun efterstræber *“(..) der fik jeg 12 og 10 (...)” [25:48]* Ud fra ovenstående citater kan det ses at Kamilla kan præstere højt.

Et regelbrud på efterskolen resulterer i at Kamilla bliver smidt ud. Kamilla føler sig igen forskelsbehandlet. *“Det er også en streng straf i forhold til at der er andre der er blevet taget*

i at ryge flere gange og.. jeg ved ikke hvorfor..” [2:51] “Jeg var den eneste der blev smidt ud. Så ja..” [4:06]

Ovenstående citat kan tages som udtryk for, at Kamilla føler sig forskelsbehandlet og uvidende om, hvilken årsag der reelt ligger til grund for hendes bortvisning fra skolen. Denne oplevelse kan ved hjælp af Honneths teori om anerkendelse tolkes til at være et udtryk for Kamillas manglende anerkendelse af at være et ligeværdigt medlem af gruppen på efterskolen. Videre fortæller Kamilla at bortvisningen endvidere betyder at hun ikke får beviset for hendes faglige præstationer med videre på den anden efterskole. “(...) *men så blev jeg smidt ud og så fik jeg ikke den halvårs karakterer med” [25:48]*

Det tyder på, at det for Kamilla er vigtigt, at få beviset for hendes faglige præstationer med videre. Dette kan tolkes til at Kamilla har behov for at kunne bevise hendes faglige præstationer, hvilket passer godt i relation til at hun ikke anser det for værd at kæmpe uden anerkendelse i form af karakterer. I det at Kamilla ikke får halvårs karaktererne med til den nye skole kan hun ikke vise hendes faglige præstationer.

Kamilla fortæller om en kultur på den anden efterskole, som ikke handler om at præsterer højt, og endvidere har karakter af at “*folk gjorde egentlig hvad der passede dem” [4:33]*

Det ser ud til at Kamilla med efterskoleskiftet komme i en anden kultur hvor normerne om faglige præstationer og skolekultur er en anden end den norm Kamilla har fulgt indtil skoleskiftet. På den anden efterskole opnår Kamilla en væsentlig lavere karakter end i hendes hidtidige skoleforløb.

“(...) så kom jeg på [anden] efterskole og så blev det 2 og 4 og 00 i engelsk.” [25:48]

Kamilla opnår nu væsentlig lavere karakterer end hendes tidligere norm foreskriver.

Opsamling:

Ud fra ovenstående oplevelser og erfaringer kunne det tyde på at Kamillas eksklusion fra fællesskabet på den første efterskole og manglende anerkendelse, samt det manglende bevis for hendes faglige præstationer, og endvidere den anden skolekultur resulterer i at Kamilla resignerer fagligt.

9.1.2. Samfundets Normer

De karakterer Kamilla opnår i den sidste del af hendes efterskoletid, hvilke ikke svarer til Kamillas normer jf. ovenstående får afgørende betydning for Kamillas vej i livet. Kamillas karakterer er ikke høje nok til at hun kan komme ind på den ønskede HHX uddannelse.

“Jeg havde ikke gode nok karakterer til at komme ind på HHX. jeg var også rigtig sur da jeg fik at vide at jeg ikke kunne komme ind på HHX.

Kamilla har et billede af, at hun godt kan klare HHX men pga. hendes karakterer kan hun ikke komme ind og hun får ikke muligheden for at komme til en optagelsesprøve på HHX.

“Hvis jeg gide så ved jeg at jeg kan. Det er jo bare igen. jeg var dum da jeg var yngre.” [27:54]

I det at Kamilla ikke opnår optag på den ønskede uddannelse og hun ikke bliver anerkendt i sit forsøg på at komme til optagelsesprøve. Opfatter Kamilla sig selv som dum. Kamillas billede af sig selv, som en der godt kan klare HHX uddannelse bliver ikke anerkendt. Dette resulterer i at Kamilla omtaler sig selv med nedvurderede egenskaber.

Efter Kamilla ikke kan komme på den ønskede uddannelse får Kamilla svært ved at identificere sig med hendes efterfølgende uddannelsesforløb. Den vej Kamilla nu kan vælge er i hendes øjne en vej der er forbundet med nedvurderede egenskaber.

“at gå i klasse med nogen der havde børn og de kunne ikke snakke om andet end at de fik for lidt i børnepenge. Ej.. det var til at lukke op og.. skide i.. (...) [29:03]

Kamilla kan ikke identificere sig med de andre studerende på hendes uddannelse og hun tillægger dem og uddannelsen nedvurderede egenskaber. *“Det var bare en HG, så det var ikke så svært.” [27:54]*

Endvidere udtrykker Kamilla at den valgte uddannelse ikke er svær. Dette kan ses som et udtryk for, at Kamilla vurderer sin egen faglighed højere end det niveauet hun ser på HG. Ud fra Kamillas udtalelser om at det “bare er en HG” kunne det endvidere tyde på at Kamilla sammenligner de faglige niveau på uddannelserne og hun placerer HG uddannelse lavt på rangstigen. Kamillas syn på egne faglige formåen stemmer ikke overens med det faglige niveau hun tillægger HG uddannelsen. Ved hjælp af Honneths anerkendelsesteori kan ovenstående tolkes til, at være udtryk for manglende anerkendelse i det at samfundets institutioner er struktureret således, at Kamilla ikke har mulighed for at realiserer sig selv.

Ud fra ovenstående ses der at Kamilla oplever samfundet som niveaudelt, hvor der er uddannelsesretninger der er mere værd end andre. Dette bliver understøttet af følgende citat

“altså mange af dem i min vennekreds, da vi var yngre det var sådan.. SOSU det var bare nederen og..” [33:22]

Kamilla har ud fra ovenstående en opfattelse af samfundet som niveaudelt og at hun via sit manglende karaktergennemsnit blev afskåret fra at tage den prestigefyldt vej i livet. Kamilla har altså jf. samfundets normer en opfattelse af at en uddannelse er bedre og mere prestigefyldt jo højere adgangskrav en uddannelse har. Det er bedre, svære og dermed mere prestigefyldt at gå på HHX.

Ud over at HHX uddannelsen i Kamillas øjne er prestigefyldt er denne uddannelse samtidig en uddannelse der repræsenterer hendes vennefællesskab.

”Fordi jeg tænkte bare at “nu tager du dig fandme sammen og så tager du dig en HHX”. Altså det var jo med alle mine venner og mine veninder der skulle starte det år og jeg tænkte at det kunne være fedt at få hue på sammen med dem menn.. ja, det skulle lige ødelægges med de karakterer.” [27:54]

Ved at Kamilla ikke kan komme på den samme uddannelse som sine venner føler hun sig afskåret fra det fællesskab som hun identificerer sig med. Kamilla føler sig ikke anerkendt og føler sig afskåret fra at kunne realisere sig selv. At dette kunne tyde på at være tilfældet hos Kamilla bekræftes blandt andet ud fra nedenstående citat. Her fortæller Kamilla, at hun undlader at møde op til undervisning på HG, i det at hun ikke kan holde ud at se dem fra HHX komme gående i de grupper hun gerne selv ville have været en del af.

“(..) fravære det havde jeg meget af fordi jeg hadede at komme der ud.. jeg hadede at se dem ovre fra HHX de kom gående i deres.. klaner.. altså.. alle dem jeg gerne ville have gået med og så kom jeg gående med.. alene mor og.. du ved sådan noget.” [29:03]

Denne manglende anerkendelse og mulighed for at realisere sig selv kan ved hjælp af Honneths (Honneth, 2006, s. 12) anerkendelsesteori ses som manglende anerkendelse indenfor den solidariske sfære, hvor social værdsættelse og det at indgå i fællesskaber individet kan genkende sig selv i er grundbetingelsen for at et menneske kan udvikle selvværd.

Opsamling:

Ovenstående analyse viser at Kamilla grundet hendes karaktergennemsnit fra grundskolen ikke får optag på den ønskede uddannelse. Dette resulterer i at Kamilla må gå en anden vej

imod uddannelse, men Kamilla finder det svært at genkende sig selv i den valgte uddannelse, og hun tillægger uddannelsen nedvurderede genskaber og føler sig afskåret fra det fællesskab hun identificerer sig med.

9.1.3. Opsamling Kamilla - Case 1

Ovenstående analyse af Kamilla - Case 1 kan tyde på at Kamilla har internaliseret samfundets normer om, at præstere højest muligt. Kamilla lader til at have en forventning til sig selv om at præstere højt og har derved behov for at få anerkendes for hendes værd i forhold til denne norm. I de tilfælde hvor Kamilla ikke oplever at blive anerkendt for hendes præstationer, resignere hun fagligt. Ved brug af Honneth anerkendelsesteori kan det tyde på at Kamilla oplever at hendes færdigheder og evner ikke nyder nogen anerkendelse i det kulturelle værdifællesskab, som hun føler sig en del af. I det at Kamilla ikke føler sig anerkendt i værdifællesskabet på den første efterskole og derved ikke føler sig socialt betydningsfuld i det givne fællesskab, kan det tyde på at hun, efter sin bortvisning, søger et nyt værdifællesskab på den anden efterskole.

At Kamilla deltager i værdifællesskab på den anden efterskole der ikke har samme normer som det omgivne samfund om at præstere højt, får store konsekvenser for Kamilla. da hun kommer til næste trin i uddannelsesprocessen og nu, grundet hendes lave grundskolekarakterer, som er beviset for at hun kan leve op til samfundets normer, ikke kan komme ind på den ønskede uddannelse. Den uddannelse der kan sikre at hun lever op til hendes og samfundets norm om at præstere højt.

I analysen ses det at Kamilla oplever samfundet niveaudelt. Det tyder ud fra analysen på at Kamilla, efter ikke at kunne komme ind på den ønskede uddannelse, føler sig afskåret fra at deltage i et solidarisk fællesskab som hun kan identificerer sig med. Dette kan ses da Kamilla har rigtig svært ved at se sig selv i de uddannelsesmuligheder hun har i kraft af hendes grundskolekarakterer. Ifølge Honneth kan det tolkes til at Kamilla oplever krænkelsererfaringer indenfor den solidariske sfære, hvilket kan medføre skade på individets grundlæggende selvværdsfølelse. I analysen fremgår det at Kamilla betegner sig som “dum da hun var yngre” og at hun ikke er god til det med skole, trods fortællinger om høje faglige præstationer i skolesammenhæng, dette kan tolkes til at Kamillas selvværdsfølelse er skadet grundet den manglende faglige anerkendelse.

9.2. Peter - Case 2

Denne case med Peter vil være en case med en uddannelsesparat ung, der oplever at have et realistisk uddannelsessigte og er klar til at komme videre mod uddannelse, men udtrykker at have brug for støtte på vejen mod uddannelse.

Peter er en ung mand på 24 år, der som 18 årig flytter hjemmefra. Peter beskriver sig selv som rebelsk, da han flytter hjemmefra, hvor han prøver forskellige rusmidler af, men at dette for længst er stoppet. Nu går han en sjælden gang i byen men sidder ellers mest derhjemme, passer sine ting og forsøger at blive klar til uddannelse. Peter kommer fra en familie med fysisk og psykisk sygdom, samt alkoholmisbrug. Peter fortæller om en familiesituation med turbulente forhold, skilsmisse mellem forældrene og dårlig økonomi. Peter beskriver, at han var fagligt godt med i folkeskolen og får 11 i nogle af fagene. Peter påbegynder en erhvervsuddannelse, men er uheldig at komme ud for en ulykke inden uddannelsens afslutning. Umiddelbart efter Peter's udskrivelse fra hospitalet bliver Peters mor syg og må indlægges. Peter står herefter med ansvar for husholdningen, samtidig med dårligt helbred pga. ulykken og skolegang på samme tid. Peter stopper derfor på uddannelsen og har ikke siden gennemført nogle af de uddannelsesforløb han har deltaget i. Peter ønsker at komme videre mod uddannelse og har nu med hjælp fra en mentor fået en plan, der for ham virker realistisk.

Nedenstående analyse vil være en analyse der vil fokusere på de forhold der er fremkommet som de mest centrale forhold under koden "overset - ikke set" i kodningen af Peters liv på vej mod uddannelse.

Analyser af Peter - Case 2

9.2.1. Manglende hjælp

Peter kommer ud for en trafikulykke i perioden for sin erhvervsfaglige uddannelse. (...) der var jeg så uheldig at blive kørt ned dengang. [00:30.23] Peter fortæller at det er uheldigt at han kommer ud for en ulykke, dette kan tyde på at han nedtoner betydningen af ulykken. Peter fortæller, at han efter ulykken havde en intention om, at starte på uddannelsen igen, men oplever at han ikke får hjælp i form af skånehensyn efter ulykken.

“Så ville jeg jo så starte igen. og efter det der var det meget svært at skaffe sådanne skånehensyn” [00:30.23]

De manglende skånehensyn på uddannelsen, kan være et udtryk for at der i og omkring uddannelsen ikke var noget hjælp, som Peter kunne drage nytte af for at kunne komme tilbage på uddannelsen. Den manglende hjælp i form af skånehensyn eller hjælp til at starte på uddannelsen igen, kan ses som et udtryk for manglende anerkendelse af Peter som et ligeværdigt medlem af det solidariske fællesskab på uddannelsen. Ifølge Honneth's anerkendelsesteori opnår individet anerkendelse indenfor den solidariske sfære ved at tilhøre en gruppe eller et fællesskabs solidaritet, hvor individet føler sig som et ligeværdigt og betydningsfuldt medlem. I det at Peter ikke oplever at få hjælp fra uddannelsen til sine udfordringer med at starte, tyder det på, at Peter ikke oplever anerkendelse inden for det solidariske fællesskab (Honneth, 2006, s. 12). I samme periode, hvor Peter forsøger at starte på uddannelsen igen, bliver Peters mor syg og må indlægges på hospitalet.

”på det tidspunkt der, der var jeg lige kommet ud fra hospitalet igen. og så to uger efter at jeg var kommet ud såå.. røg min mor jo på den lukkede, uheldigvis og min far ham har vi ikke - Han drikker.. så der skulle jeg så passe huset selv osv. og passe uddannelse samtidig.” [00:30.23]

Peter oplever efter moderens indlæggelse, at stå alene for husførsel og uddannelse. Peter oplever ikke at have sin far, i det at han drikker. Det tyder derved på at Peter betragte faderen som ikke tilstedeværende, i kraft af at han drikker og Peter oplever at stå alene med ansvaret for husførelsen. Idet at Peter føler han står alene, kan ved hjælp af Honneth tydes til, at Peter ikke føler sig anerkendt, som en del af et fællesskab i familien, hvor man hjælper hinanden. Dette fravær af faderen på grund af alkoholmisbrug, kan også (i mild grad) ved brug af Honneth betragtes som manglende anerkendelse af Peters behov for kærlighed fra faderen. Ifølge Honneths (2006) anerkendelsesteori, betragtes kærlighedsforholdet mellem barn og forældre, som et gensidigt afhængighedsforhold af emotionel opmærksomhed. Peters oplevelse af at familien “ikke har faderen” kan siges at være en oplevelse af, at den gensidige emotionelle opmærksomhed ikke er til stede i forholdet mellem Peter og faderen. Denne manglende anerkendelse indenfor kærlighedssfæren, kan ifølge Honneth føre til at skade individets grundlæggende selvtillid. Anerkendelse indenfor kærlighedssfæren er ifølge Honneth den mest elementære form for anerkendelse der giver individet forudsætninger for et vellykket møde med samfundet.

Peters fortæller, at denne oplevelse af at stå alene med husførsel og uddannelse fører til, at han stopper på uddannelsen.

“Så det gik ikke så godt. Så derfra der fik jeg sådan en lidt forskruet tilgang til skolesystemet.” [00:30.23]

Peter oplever at denne oplevelse af at stå alene med husførsel og uddannelse, hvor han må stoppe på uddannelsen giver ham en forskruet tilgang til skolesystemet.

Ovenstående kan tolkes til, at Peter anser sin måde at være i systemet som en forkert måde. Peter har ud fra ovenstående en oplevelse af, at der er en forkert og en rigtig måde at studerer på. Hvilket kan sættes i relation til normen i samfundet om, at gå den lige vej igennem skolesystemet.

Opsamling

I ovenstående analyse fremkommer det, at Peter efter en ulykke, samt moderen indlæggelse, ikke får den hjælp han har behov for til at komme tilbage til uddannelsen fra uddannelsens/samfundet og faderens/familiens side.

9.2.2. Samfundets Normer - Nedvurderede

Hos Peter er det gennemgående i hans fortælling, at han sammenligner sin egen situation med de normer han ser i samfundet, derfor vil jeg i nedenstående udfolde dette tema i dybden.

9.2.3. Den gode familie

Peter omtaler sin familie som lavt stillet i samfundet *“(...) jeg.. kommer fra en underklasse familie (...)”* og som en familie der ikke har de ressourcer der fra Peters synspunkt er forventeligt af *”den gode familie”*.

“(...) mange af dem jeg kender der klarer sig, de har jo haft gode familier, du ved.. forholdsvist sunde kernefamilier og.. "kan jeg låne til en af de nye mini biler" - hvad der nu lige er brug for, du ved..” [14:45.06]

Peter udtrykker at de af hans venner der har gjort noget med deres liv har gode familie, der kan bidrage til deres børn med økonomiske ressourcer. Det kunne altså tyde på at Peter anser det for vigtigt med en god familie for at kunne klare sig. Peter beskriver den gode familie ud fra et begreb om *“sund kernefamilie”*. Til dette begreb lægger han, at en kernefamilie er en familie med god økonomi til at hjælpe med hvad der lige er brug for. Ovenstående kan endvidere tages som udtryk for, at Peter ser sig selv som en der ikke klarer sig og at hans

families placering som underklassefamilie er medvirkende til at han har dårlige muligheder for at klare sig. Dette bliver underbygget af nedenstående citat, hvor Peter fortæller, at gode forældre kan hjælpe med gode økonomisk midler.

”(...) dem der har gjort noget med deres liv de bor i Århus, Aalborg og så videre.. har også haft gode forældre.. mange af dem til lige at give en lejlighed og.. så videre.. (...)” [08:31.10]

Ud fra citatet kan det desuden tyde på at Peter, anser det at flytte til en storby for at være et tegn på at man gør noget med sit liv.

Ud fra ovenstående citater tyder det på at Peter anser samfundet for at være et samfund med niveauer, hvor man kan befinde sig ”lavt” eller ”højt”, ”klarer sig” eller ”ikke klare sig”. Altså en niveaudeling der placerer nogle individer lavt i samfundet der ikke klarer sig og nogle der er placeret højt i samfundet der klarer sig. Endvidere er god økonomisk kapital i familien i Peters optik en forudsætning for at være en god familie sammen med forældre der kan hjælpe.

Peter beskriver mange gange i løbet af interviewet sine forældre med nedvurderede betegnelser. Peter betegner blandt andet sine forældre som værende ”ikke rigtige forældre”. *”(...) når man ikke har rigtige forældre eller noget.. til at hjælpe [07:02.29]”*

Peter anser sine forældre for ”ikke rigtige forældre” i relation til at hans forældre ikke kan eller har kunne hjælpe Peter i situationer i livet. Jf. case beskrivelsen om Peter, er hans forældre syge og der er misbrug i familien. Peter fortæller om en situation, hvor han have behov for forældrenes hjælp til en forsikrings sag. Peter fortæller om sin far som ikke duelig forældre.

”Så, så er det godt far han kan sidde og drikke.. istedet for lige at hjælpe med forsikringen eller et eller andet.[14:33.02]”

Peter anser ikke sine forældre for en ressource der kan hjælpe Peter i situationer, hvor han har haft brug for hjælp.

Ovenstående citater kan ses som en moralsk erfaring hos Peter om at hans forældre ikke er rigtige forældre, da de ikke kan leve op til normen om ”den gode forældre” der tager vare på sine børn og hjælper i alle henseender. Endvidere tyder det også på, at Peter anser gode forældre som en vigtig forudsætning for, at unge får gjort noget med deres liv. Peters udtalelser kan tyde på at Peter ser det som en norm i samfundet at unge skal gøre noget med deres liv.

Opsamling

Ud fra ovenstående citater tyder det på at Peter anser den ideelle familie for at være en familie der er placeret højt i samfundet og har god økonomisk kapital. Peter anser sin egen familie som det modsatte af idealet. Altså en familie lavt placeret i samfundet med dårlig økonomisk kapital. Denne oplevelse af sin familie som lav og dermed under standard for “den gode familie” kan anses som et udtryk for manglende anerkendelsesbetingelser. I kraft af familiens dårlige økonomiske situation oplever Peter ikke at have de samme muligheder for deltagelse i samfundet som majoriteten i samfundet har. Peters fortælling kan tolkes til at Peter føler sig udelukket fra “det gode liv” i kraft af familiens levevilkår.

9.2.4. Polariseringen af samfundet - Anden Kultur

Peter taler om at han har brug for hjælp udefra af fx. En mentor for at komme videre mod målet om uddannelse og arbejde. Dette behov for hjælp anser Peter som hjælpeløst. ”Det lyder måske lidt hjælpeløst” [07:02.29]

”Det jeg føler mest jeg mangler det er.. jamen altså en mentor, kunne man godt bruge, syntes jeg. øhh.. en der ligesom laver lidt noget med sit liv som man gerne selv vil. Fordi det er svært jeg komm.. kommer fra en underklasse familie som egentlig gerne vil ind og arbejde i over/middelklassen. Så er det sådan.. hvordan snakker folk lige til hinanden.. Hvordan går de klædt..øhh.. sådan nogle ting vil jeg gerne have styr på. (...) øhh.. når man ikke har rigtige forældre eller noget.. til at hjælpe, du ved.. så kunne det være rart nok lige at ha en øhh.. person der laver noget med sit liv som man også gerne selv vil..” [06:05.12]

Dette citat viser at Peter ser hans verden og den verden han gerne vil ind via uddannelse som to meget forskellige verdener. At blive en del af den verden han gerne vil ind i kræver meget mere end faglighed i Peter’s optik. Det kræver at han skal lære en anden kultur at kende for at kunne passe ind. Peter ser sig som meget langt fra dette mål og ude af stand til at klare det på egen hånd. Peter anset ikke sin kulturelle baggrund som værdifuld i samfundet, han ser sig nødsaget til at tillære en anden kultur for at kunne passe ind.

Dette kan ses i relation til at samfundet er på vej i en retning, hvor det eneste rigtige er prestige og velstand.

I arbejdet med analysen af Peter fremgår det flere steder at Peter nedvurderer sig selv og det han indtil nu har præsteret. Peter taler ned om hans hidtidige faglige gennemførte

præstationer. ”Jeg har gennemført øhh.... VUC 10. kl. Wauw.. (Griner)” [02:14.14] I denne optik ser jeg at Peter sammenligner sig med de normer han ser i samfundet om at komme videre i uddannelse, så hurtigt som muligt og så højt niveau som muligt, hvor Peter her anser sin egen præstation med en gennemført 10. kl. i en alder af 23-25 år ikke at være tilfredsstillende.

Peter siger videre at ”(...) jeg er da ved at være der oppe ad syntes jeg. Det er også det jeg føler lidt.. Nu skal der fandme også til at ske noget” [04:47.13] Her refererer Peter til at han er ved at være ”gammel” i forhold til at der ikke er sket en, i hans og samfundets øjne, større udvikling. Peter tyder på at Peter anser udvikling, for at være en forudsætning for det gode liv.

Opsamling:

Denne analysen af Peters oplevelse af normerne i samfundet og hvilke barriere de skaber for Peters vej i livet mod uddannelse, viser at Peter i kraft af hans opvækst under økonomiske trænge kår og med fraværende og syge forældre føler at han er dårligere stillet i forhold til at kravle op af rangstigen i samfundet. Normerne i samfundet viser at Peter anser sin opvæksts betingelser med dårlig økonomi og syge og fraværende forældre som afgørende for hans mulighed for at træde ind i det job han ønsker.

9.2.5. Opsamling Peter - Case 2

Ovenstående analyse af Peter - Case 2 kan tyde på, at Peter gennemgående ser samfundet som niveaudelt og Peter anser sin egen og familiens placering som lavest i denne niveaudeling. Ved brug af Honneths (2006) anerkendelsesteori kan det tolkes til at Peter ikke anser sig eller sin familie som en del af samfundets solidariske fællesskab, hvor Peter og familien bliver anerkendt for sine særegne kvaliteter. Ud fra ovenstående analyse ser det endvidere ikke ud til, at Peter føler at han og familien ikke bliver anerkendt som ligeværdige medlemmer af samfundet med de samme muligheder som andre medlemmer i samfundet. Ved Peters oplevelse af at have brug for at lære en anden kultur at kende, hvis hans skal have en uddannelse og det job han ønsker, kan det tolkes til at Peter ikke ser sig inkluderet i samfundets værdifællesskab. Peter har en oplevelse af at han skal lære en helt ny kultur at kende, det kan dermed tydes til at Peter ikke ser at de færdigheder og evner han besidder nyder nogen anerkendelse i det samfund som han er en del af. Peter oplever ifølge Honneths

anerkendelsesteori manglende anerkendelse indenfor den solidariske sfære, idet at han ikke føler sig betydningsfuld i samfundet. Anerkendelse af menneskets værd er grundbetingelsen for at mennesket kan udvikle selvværd.

9.3. Malene - Case 3

Denne case med Malene vil være en case med en uddannelsesparat ung, der oplever ikke at kunne gennemføre en uddannelse eller at have en meningsfuld uddannelsesplan. Malene føler sig ikke klar.

Malene oplever en barndom med mange flytninger og skoleskift. Skoleskiftene er foretages tildels pga. flytninger men Malene må også skifte skole et par gange grunder massiv mobning, som desværre fortsætter på de nye skoler. Familien er præget af turbulente forhold, familien har i perioder tilknyttet en "hjemmehosser" men Malene oplever ikke at dette gavner forholdene. Forholdet til forældrene er præget af at Malene føler sig overset ift. søskende og fraværet af kontakt til Malenes biologiske far. Malene bor nu med sin kæreste langt fra familie og har en ven. Malene er konstateret ordblind i folkeskolen og har indenfor de sidste år fået konstateret en fysisk sygdom. Malene's fysiske sygdom var årsag til Malene måtte droppe ud af erhvervsfagliguddannelse. Malene går på ordblinde tilbud men føler ikke hun får den ønskede hjælp. Kombination af ordblindhed, følgerne af mobning og sygdom gør det svært for Malene at se et muligt uddannelsessigte.

Nedenstående analyse vil være en analyse der vil fokuserer på de forhold der er fremkommet som de mest centrale forhold under koden "overset - ikke set" i kodningen af Malenes liv på vej mod uddannelse.

9.3.1. Sygdom

Malene fortæller at hun næsten havde færdiggjort en erhvervsfaglig grunduddannelse, men at hun måtte stoppe, da hun fik konstateret et fysisk sygdom der giver hende smerter ved siddende og stående arbejde.

"jeg får smertestillende.... for at kunne klare mine smerter." [01:28]

Malene er bange for, at hendes sygdom skal resulterer i, at hun må droppe endnu en uddannelse, hvis hun laver planer om at starte.

"hvad så hvis jeg heller ikke kan holde til det. Det er sådan nogle ting jeg tænker meget over. Om jeg overhovedet kan holde og sådan nogle ting." [08:26]

Ovenstående viser at Malene er usikker på sig selv og om hendes sygdom gør at hun ikke kan holde til uddannelse.

“hvis det ikke en gang er noget jeg kan holde til, så hjælper det ikke at jeg bliver skrevet op til en skole og at jeg så skal gå og læse som pædagog.... hvis jeg så ikke kan bruge den til en skid.” [08:57]

Malene ønsker ikke at starte en uddannelse, hvis ikke hun kan gennemføre uddannelsen. Ovenstående kan tolkes til at Malene ikke ønsker at få endnu et nederlag med uddannelse og derfor ikke ønsker at starte, hvis sandsynligheden for at måtte droppe ud igen er højest sandsynlig. Det kan tyde på at Malene anser hendes egne evner til at opfylde normen om uddannelse er så lav, hun ikke ønsker at forsøge. Ved brug af Honneths anerkendelsesteori kan denne oplevelse hos Malene tyde på at Malene ikke føler sig som et ligeværdigt medlem af samfundet der har de samme muligheder som alle andre i samfundet. Ovenstående kan endvidere tolkes til at Malene oplever det som spild af ressourcer at skulle startet på en uddannelse, som hun ikke kan færdiggøre. For at undgå et potentielle nederlag og spild af ressourcer ønsker Malene, at komme i praktik for at se, hvor meget hun kan holde til.

“ja, jeg kunne godt tænke mig at prøve at komme ud i praktik og så se om det overhovedet er noget jeg kunne holde til (...). [08:57]

Malene vil gerne forsøge sig med en praktik for at prøve hendes ressourcer af i forhold til uddannelse og arbejde, men Malene føler sig ikke imødekommet i sit ønske om, i hendes optik, at komme videre mod uddannelse.

“vi har snakket om at jeg skulle prøve ud i praktik, men der er aldrig sket noget i Skive kommune jo” [08:47]

Det kan se ud til at Malene ikke føler sig imødekommet i hendes forsøg på, at tage del i fællesskabet og samfundet. Malenes manglende følelse af at blive imødekommet kan ved hjælp af Honneth tolkes til at manglende anerkendelse af Malenes egen opfattelse af, hvilke behov hun har og manglende anerkendelse af den indsats hun yder i samfundet.

Opsamling:

Malene oplever at hun må stoppe på sin uddannelse grundet sygdom. Malene har ingen forventning om hjælp i forhold til at kunne starte på en uddannelse, men ser istedet at det er hende der skal tilpasse sig uddannelsesinstitutionerne. Malene ønsker ikke at forsøge sig med uddannelse, da hun er bekymret for at måtte droppe ud igen.

9.3.2. Mobning

Igennem Malenes skolegang er Malene blevet mobbet og hun fortæller, at hun måtte flytte skole pga. mobningen, men fortæller også at mobningen ikke blev bedre grundet flytningerne.

[03:24] I: *Er det derfor du har flyttet skole*

[03:25] R: *ja*

[03:28] I: *fordi du blev mobbet*

[03:30] R: *ja, fordi der blev jeg også mobbet*

[03:34] I: *så det var også bare det samme*

[03:36] R: *ja*

[03:38] I: *hvad har det gjort ved dig, at du så er blevet mobbet*

[03:42] R: *jamen altså der er ingen der kan sige noget forkert til mig uden at jeg bliver ked af det.*

Bare den mindste ting jeg høre. Så er jeg indelukket og turde ikke sige noget. Og sådan nogle ting

[03:58] I: *ja, har du det stadig sådan*

[04:00] R: *ja, meget.*

Ovenstående ses det at Malene oplever, at hun grundet mobningen i folkeskolen dengang og nu fortsat er tynget af følgerne i form af hurtigt at blive ked af det eller indelukket, hvis folk sige ting til hende.

Ud fra ovenstående kan det se ud til at Malene i folkeskolen følte sig udelukket fra fællesskabet og ikke anerkendt. Dette kan sættes i relation af til Honneths anerkendelsesteori indenfor den solidariske sfære, hvor anerkendelse sker igennem relation til gruppen, fællesskabet eller samfundet, hvor individet føler sig anerkendt for sine særegne kvaliteter. Ifølge Honneth er social værdsættelse en vigtig komponent i udviklingen af et positivt selvforhold.

At Malene ikke oplever den sociale værdsættelse fremkommer i flere af hendes oplevelser og erfaringer igennem interviewet.

[02:24] I: *mmhh (ja lyd) ... har du haft en svær folkeskoletid.*

[02:26] R: *ja, jeg blev mobbet meget fordi jeg er overvægtig.... Jeg prøver at gøre alt for at kæmpe med det... hvis folk af dem.. hvis nogle siger noget forkert til mig..lige som... hvis nu en bil er meget sinket og jeg sætter mig ind i den og vi kører over et eller andet og den ridser på, så bliver jeg bange og nogen så siger "det er fordi du er med" eller et eller andet. Så bliver jeg ked af det og så spiser jeg bare ikke.*

[02:57] I: *nå for søren*

[02:58] R: så stopper jeg med at spise.

I ovenstående citat er det tydeligt at Malene ikke føler sig anerkendt sin unikke subjektivitet men derimod ringeagtet. Det kan tyde på at Malene ser en norm i samfundet om at det gode liv indebærer at man er tynd, i det at Malene gør det klart at hun gør alt hvad hun kan for at kæmpe med det. I Honneths teori om moralske uretfærdigheder beskrives det, at en person der bliver ydmyget eller ringeagtet kan resulterer i, at individet mister sit positive forhold til sig selv. Ud fra Malenes fortælling kunne det se ud som om Malene har mistet sit positive selvforhold i det at Malene ved sådanne kommentarer bliver så ked af det at hun undlader at spise.

Malenes negative selvbillede i relation til mobningen fra hendes grundskoletid fremkommer gentagende gange i empirien.

[04:10] R: altså, når jeg kommer ud så er jeg meget stille og sådan.. siger ikke noget og bare ked af det inde i mig selv og sådan nogle ting. Og så får jeg bare ikke taget afsted til ting jeg skal til.

[04:34] I: så du har det faktisk svært hver dag.

[04:35] R: ja

Det kan tyde på at Malene har internaliserede nedvurderede egenskaber gennem gentagne oplevelser af ringeagtelse, hvilket har betydning for hvordan Malene deltager i uddannelsesrettede tilbud.

[04:10] R: altså, når jeg kommer ud så er jeg meget stille og sådan.. siger ikke noget og bare ked af det inde i mig selv og sådan nogle ting. Og så får jeg bare ikke taget afsted til ting jeg skal til.

[04:34] I: så du har det faktisk svært hver dag.

[04:35] R: ja

Malene fortæller i ovenstående citat at hun har det svært hver dag og i nogle tilfælde vælger ikke at tage til de ting hun skal, da hun er ked af det.

Malenes internaliserede opfattelser af at hun kan forvente at blive mobbet igen i en lignende sammenhæng, hvor hun har sine oplevelser fra, nemlig i en skolesammenhæng har indvirkning på Malenes villighed til at deltage i uddannelsesstilbud.

[05:17] R: ja... det er også bare.. jeg tænker også meget over med at starte med en uddannelse, hvis jeg nu også bliver mobbet derude, så bliver jeg også meget ked af det og må stoppe, så kommer jeg jo ikke afsted til det.

Opsamling

Ud fra analysen af Malenes oplevelser og erfaringer kan det tyde på at Malenes grundskoleerfaringer er af stor betydning for hendes selvværd, hvilket ser ud til at have afgørende betydning for Malenes måde at tackle fremtidige uddannelsessituationer. Malene er bange for at deltage, da hun har en forventning om at blive mobbet igen.

9.3.4. Opsamling Malene - Case 3

Ovenstående analyse af Malene - Case 3 kan tyde på, at Malene i folkeskolen ikke oplevede at være en del af det kulturelle værdifællesskab i skolen, dette ses i det at Malene har en oplevelse af at blive mobbet og ringeagtet for hendes unikke og særegen kvaliteter og evner. Malene oplever at blive mobbet gennem hele hendes folkeskoletid trods flere skoleskift, med formål at undgå problemet. De gentagne oplevelser med mobning kan se ud til at være blevet en internaliseret forventning hos Malene i forbindelse med uddannelse. Malene er derfor bekymret for at starte på nye uddannelsesrettede tiltag, da hun har en forventning om at blive mobbet igen. Honneths anerkendelsesteoris tredje anerkendelsessfære omhandler menneskers behov for konkret social værdsættelse af individuelle egenskaber og præstationer, ud fra analysen tyder det ikke på at folkeskolen har kunne skabe rammerne for at Malene har følt sig som et værdifuldt og anerkendt medlem af det kulturelle værdifællesskab i folkeskolen. Krænkes dette tredje solidariske anerkendelse behov kan det føre til, at individet ikke føler sig socialt betydningsfuldt. Malene fortæller at hun gemmer sig væk og er stille, dette kan tolkes til at hun ikke anser hendes tilstedeværelse som vigtig eller betydningsfuld. Det kan derved tolkes til at Malene ikke ser sig betydningsfuld i sociale sammenhænge. Dette kan også være et udtryk for, at hun ikke ønsker at gøre sig bemærket for ikke at blive krænket igen.

Malene vil gerne opfylde normen om uddannelse Malene ser ikke, at dette kan lade sig gøre, da hun har en sygdom og endvidere er ordblind. Malene oplever ud fra ovenstående derved ikke at uddannelsesinstitutionerne kan inkludere hende i det, at hun har nogle udfordringer med sig.

10. Konklusion

I dette projekt har jeg søgt forståelse for, hvilke forhold der skaber barrierer for de unge i livet på vej mod uddannelse.

Der er sket en stigning i antallet af unge mennesker på kontanthjælp, hvilket fra politisk side betragtes som en stor udfordring. I 2014 blev der implementeret en kontanthjælpsreform, som blandt andet havde til formål at øge antallet af unge der gennemfører en ungdomsuddannelse. Uddannelse i sig selv er ikke en jobgaranti, men vurderes til at være den bedst måde til at sikre de unge en tilknytning til arbejdsmarkedet. På trods af politiske

tiltag så er der stadigvæk mellem 10-16% af unge der ikke gennemfører ungdomsuddannelse og dette tal har ikke udviklet sig i en årrække.

Jeg har i dette projekt forsøgt at skabe forståelse for, hvad det er for nogle oplevelser og erfaringer disse unge mener, at der udgør barrierer for at de gennemfører en ungdomsuddannelse. I min undersøgelse, af hvad det er for nogle barrierer disse unge oplever, har jeg arbejdet med et fænomenologisk perspektiv og søgt forståelse for udvalgte unges oplevelser og erfaringer.

Det har dermed været mit ønske at tilvejebringe kontekstnær viden og jeg indledte derfor et samarbejde med UU i Skive. Hvor igennem jeg fik adgang til 9 uddannelsesparate unge, som jeg interviewede og som udgør empirien i projektet.

I studiet af de uddannelsesparate unge valgte jeg at benytte casemetoden som analyseramme. Denne metode er særlig anvendelig da jeg søger nye indsigter i gruppen af uddannelsesparate unge og dette ønsker jeg at gøre ved at studerer enkelt tilfælde i gruppen. Jeg udvalgte tre casepersoner som jeg analyserede nærmere. De udvalgte cases dækker over en ung der betegnede sig selv som tæt på uddannelse, en ung der betegnede sig som tæt på med behov for hjælp og en ung der betegnede sig som langt fra uddannelse.

Efter udvælgelsen af de tre cases er den fænomenologisk inspirerede tilgang anvendt til analyse af empirien. Gennem kodningen af empirien fremkom der en overordnet kode "overset - ikke set". Med udgangspunkt i denne kode valgte jeg at inddrage Axel Honneths anerkendelsesteori til analyse af den indsamlede empiri.

Axel Honneths anerkendelsesteori er en normativ teori der præsenterer fundamentale forudsætninger for menneskets selvrealisering. Honneths anerkendelsesteori kan benyttes til at undersøge de samfundsmæssige udviklingsprocesser, der lader sig beskrive som fejludviklinger, forstyrrelser eller endog som sociale patologi.

Honneth understreger at det normative standpunkt for samfundsteorien bør være forankret i den sociale virkelighed.

I første case ses det, at Kamilla har et billede af sig selv, som en der skal præsterer højt fagligt. I det at hun ikke anerkendes herfor, resignerer hun fagligt. De strukturelle forhold omkring uddannelsesoptag er et forhold der for Kamilla skaber barrierer i livet på vej mod uddannelse, da hun ikke opnår optag på uddannelsen. Endvidere ses det at Kamilla

identificerer sig med gruppen af unge på HHX uddannelsen, hvilken Kamilla anser for en prestigefyldt uddannelse. Da hun ikke opnår anerkendelse indenfor dette kulturelle fællesskab fører det til lavt selvværd, og hun opfatter sig selv med nedvurderede egenskaber.

I anden case om Peter der er en uddannelsesparat ung, som er tæt på uddannelse men har behov for støtte, fremkommer det, at Peter grundet en ulykke kommer til at stå udenfor det kulturelle fællesskab og den tilhørende hjælp. Endvidere ses det, at Peter oplever opvækstvilkår, hvor han kommer til at stå alene uden hjælp fra nogen fællesskaber, hvilket han også oplever som en barriere. Endnu et forhold der udgør en barriere er samfundets struktur og normer der efterlader Peter med nedvurderede opfattelser af sig selv og sin familie grundet deres socioøkonomiske ressourcer.

Den sidste case omhandler Malene, der er af en uddannelsesparat ung, der er langt fra uddannelse. Malene oplever sig ikke anerkendt som ligeværdigt medlem af skolekontekster i det hun er blevet mobbet i sin folkeskoletid. Disse krænkelser er forhold der skaber barrierer for Malenes deltagelse i uddannelsesrettede tilbud, samt skader Malenes selvværdsættelse så meget at det blandt andet begrænser hende i at deltage i skolesammenhænge.

Formålet med denne undersøgelse har ikke været at generalisere og teoretisere om unges barrierer for at gennemføre en uddannelse, men har i stedet været at skabe forståelse for de barrierer de unge selv oplever via indsigt i deres oplevelser og erfaringer fra tidlige i livet.

I analysen af disse tre unges oplevelser og erfaringer fremkommer det at anerkendelsen af de unges eget selvbillede, deres kompetencer og hvilke gruppetilhørsforhold de føler de hører til, er af afgørende betydning for deres liv på vej mod uddannelse. Endvidere oplevsen af krænkelser af de unges person eller livsførsel synes at udgøre forhold der skaber barrierer i livet for de unge på vej mod uddannelse.

11. Litteraturliste

Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag

Ejrnæs, M., & Guldager, J. (2008). *Helhedssyn og forklaring*. København: Akademiske Forlag.

Gadamer, H.G. (2004). *Sandhed og metode: Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*. Århus: Systime Academic.

Hutchinson, S. G., & Oltedal, S. (2006). *Modeller i socialt arbejde* (2. udg). København: Hans Reitzels Forlag.

Järvinen, M. (2005) Interview i en Interaktionistisk begrebsramme I: Järvinen, M. et al. (Red), *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*. København: Hans Reitzels forlag.

Katzenelson, B. (1994). *Homo socius: grundlaget for menneskeligt samkvem: Socialpsykologisk grundbog*. København: Gyldendal.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.

Launsø, L., Olsen, L., & Rieper, O. (2011). *Forskning om og med mennesker*. København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

Levin, I., & Trost, J. (2005) Symbolsk interaktionisme. Hverdagslivets samhandling. I: Hviid Jacobsen, M., & Kristiansen, S. (Red.), *Hverdagslivet: Sociologier om det upåagtede*. København: Hans Reitzels Forlag.

Mead, G. H. (2005). *Sindet, selvet og samfundet: -fra et socialbehavioristisk standpunkt*. Århus: Akademisk forlag.

Pedersen, K. B. (2012). Socialkonstruktivisme I: Juul, S. & Pedersen, K. B. (Red.), *Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori: En indføring*. København: Hans Reitzels forlag.

Juul, S. (2012a). Fænomenologi I: Juul, S. & Pedersen, K. B. (Red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring*. København: Hans Reitzels forlag.

Juul, S. (2012b). Nyere kritisk teori I: Juul, S. & Pedersen, K. B. (Red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring*. København: Hans Reitzels forlag.

Willig, R. (2006) Indledning: Honneth, Axel. (Red.) *Kamp om anerkendelse* (1.udg. s 7-18) København: Hans Reitzels forlag.

Willig, R. (2003) Indledning: Honneth, Axel. (Red.) *Behovet for anerkendelse* (1.udg. s 7-20) København: Hans Reitzels forlag.

Honneth, A. (2006) *Kamp om anerkendelse* (1.udg.) København: Hans Reitzels forlag.

Honneth, A. (2003) *Behovet for anerkendelse* (1.udg. ops. 3.) København: Hans Reitzels forlag

Højlund, P. & Juul, S. *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde* (2.udg). København: Hans Reitzels forlag.

Schutz, A (2005) *Hverdaglivets sociologi*. København: Hans Reitzels forlag.

Katznelson, N., Jørgensen, H. E. D., & Sørensen, N. U. (2015). *Hvem er de unge på kanten af det danske samfund?* (1 udg.). Aalborg: Universitetsforlag.

Andreasen, K. E., & Duch, H. (2017). *Forandringer i ungdomsuddannelserne*. Aalborg: Universitetsforlag.

Regeringsgrundlag (2016): *For et friere, rigere og mere trygt Danmark*, Statsministeret

Lokaliseret:

<http://www.stm.dk/multimedia/Regeringsgrundlag2016.pdf>

Regeringsgrundlag (2015): *Sammen for fremtiden*, Statsministeret

Lokaliseret:

http://stm.dk/multimedia/Sammen_for_fremtiden_-_Regeringsgrundlag.pdf

Regeringsgrundlag (2011): *Et Danmark, der står sammen*, Statsministeret

Lokaliseret:

http://www.stm.dk/publikationer/Et_Danmark_der_staar_sammen_11/Regeringsgrundlag_okt_2011.pdf

Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering (SAR) (2018): *Unge vej fra uddannelseshjælp til uddannelse og beskæftigelse*

Lokaliseret:

<https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2018/12/unges-vej-fra-uddannelseshjaelp-til-uddannelse-og-beskaeftigelse/>

Orienteringsbeskrivelse (2014): Visitation - uddannelseshjælpsmodtager, Jens Erik Zebis, SAR

Lokaliseret: 6 Maj 2014

<https://star.dk/media/4938/orienteringsskrivelse-visitation-af-unge-pdf.pdf>

Beskæftigelsesplan Skive (2018): Jobcenter Skive

Lokaliseret: d 11. november 2018

<https://www.skive.dk/media/15825/beskaeftigelsesplan-2018.pdf>

Schultz-Nielsen M.L. & Skaksen J.R (2016) *Den økonomiske gevinst ved at inkludere de udsatte unge*, Rockwool Fondens Forskningsenhed

Lokaliseret:

<https://www.rockwoolfonden.dk/publikationer/den-oekonomiske-gevinst-ved-at-inkludere-de-udsatte-unge/>

Beskæftigelsesministeriet (2013): *Aftale om en reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job*. Lokaliseret 15.04.2015.

<http://bm.dk/da/Aktuelt/Pressemeddelelser/Arkiv/2013/04/Bred%20politisk%20aftale%20om%20kontanthjaelp.aspx>. Citeret 17.02.2015.

Beskæftigelsesministeriet (2015): *Satser for 2015*. Artikel på

<http://bm.dk/da/Tal%20og%20tendenser/Satser%20for%202015.aspx>.

Politiken Ritzau (aug 2013) *Mette F: Mange unge på kontanthjælp er et stort problem*.

Lokaliseret d.

<https://politiken.dk/indland/politik/art5462458/Mette-F.-Mange-unge-p%C3%A5-kontanthj%C3%A6lp-er-et-stort-problema>

Politiken Ritzau (april 2013) *Unge på kontakthjælp bliver fattigere end studerende*.

Lokaliseret d.

<https://politiken.dk/indland/politik/art5463169/Unge-p%C3%A5-kontanthj%C3%A6lp-bliver-fattigere-end-studerende>

Søgaard Rohde, Thomas, Berlingske Nyhedsbureau (dec. 2013) *Mette Frederiksen vil have flere i uddannelse*

Lokaliseret d.

<https://www.berlingske.dk/politik/mette-frederiksen-vil-have-markant-flere-i-uddannelse>

Krak, Nikolai, Kristelig dagblad (feb. 2013) *Unge på kontanthjælp kæmper med andre problemer end ledighed*

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/unge-p%C3%A5-kontanthj%C3%A6lp-k%C3%A6mper-med-andre-problemer-end-ledighed>

Bilag B - Interviewguide

Jeg ønsker at undersøge de uddannelsesparate unges oplevelser og erfaringer med livet.

Indledning:

Præsentation af mig selv og mit formål med undersøgelsen.

Jeg er studerende på Aalborg universitet, hvor jeg er ved at læse en kandidat i socialt arbejde.

Lige nu er jeg igang med forundersøgelserne til mit speciale omhandlende uddannelsesparate unges liv.

Jeg vil gerne høre om jer og jeres oplevelser i livet.

Indledende opfordring:

Fortæl mig om dit liv indtil i dag

Fortæl mig om dig selv.

Hvad har du lavet indtil nu?

Faste spørgsmål:

Hvad har haft en betydning for dig? - er der noget der har gjort en forskel godt/dårligt?

Hvad med det faglige i folkeskolen?

Hvad vil du gerne nu?

Bilag C - Retningslinjer for transskription

I = Interviewer

Respondenterne er inddelt efter hvilken aktivitet de deltog i

A = afklarede aktivitet

F = Faglig aktivitet

Og derefter nummereret: A1,A2,A3,A4,A5,F6,F7,F8,F9.

Transskriptionstegn:

Ord Kursiv, angiver en form for betoning, Via tonehøjde og/eller omfang

() angiver en handling, eller fx. grin der har betydning for forståelse af udsagnet.

[] Sidst i sætningen angiver tiden i interviewet, hvor personen begynder at tale

... Angiver pause

Generelle regler

Interviewet transskriberes som talesprog.

Ord, som hmm, øhmm og lignende transskriberes.

Når en ny person begynder at tale, startes der på en ny linie, også ved afbrydelser.

Der angives hvem der taler i starten af hver sætning.

Der angives tid, først i sætningen, hver gang en af respondenterne begynder at tale.